

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra psychologie a patopsychologie

Diplomová práce

Martin Surovčák

Učitelství sociálních a zdravotních předmětů pro SŠ a VOŠ

Násilí mezi partnery

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jen uvedenou literaturu a elektronické zdroje.

Poděkování

Děkuji PhDr. Kamile Holáskové, Ph.D., za odborné vedení diplomové práce, cenné rady, podněty a připomínky.

Obsah

Úvod.....	7
I Teoretické poznatky.....	9
1 Vymezení klíčových pojmů	9
1.2 Partnerské násilí	9
1.3 Domácí násilí	9
1.4 Alternativy partnerského soužití	10
1.4.1 Komuny.....	10
1.4.2 Svobodný život.....	11
1.4.3 Kohabitace	11
1.5 Příčiny násilí mezi partnery	11
1.5.1 Jednofaktorové teorie	12
1.5.2 Sociologická teorie.....	13
1.5.3 Multifaktorové přístupy	13
1.6 Formy domácího násilí mezi partnery.....	14
2 Profil agresora.....	15
3 Mýty o partnerském násilí.....	17
4 Následky způsobené obětí domácího násilí	19
4.1 Posttraumatická stresová porucha	19
4.2 Stres.....	20
4.2.1 Stres a jeho vliv na zdraví	21
4.2.2 Psychoanalytická teorie.....	22
4.2.3 Behaviorální teorie	22
4.2.4 Kognitivní teorie	22
4.3 Viktimizace	23
4.4 Syndrom týrané ženy	24
4.5 Naučená bezmocnost.....	25
4.6 Stockholmský syndrom.....	26
4.8 Popírání viny násilníka.....	27
4.9 Minimalizace násilí	27
5 Cyklus domácího násilí.....	28
6 Právní pomoc obětem partnerského násilí	29
6.1 Vykázání	29
6.2 Předběžné opatření.....	32

7	Intervenční centra.....	33
7.1	Krizová intervence	34
8	Přehled vykázaní osob ve Zlínském kraji	35
II	Praktická část.....	38
9	Cíl práce	38
10	Výzkumné otázky (násilí mezi partnery)	39
11	Metodika práce.....	40
12	Kazuistiky	42
12.1	Kazuistika 1.....	42
12.2	Kazuistika 2.....	43
12.3	Kazuistika 3.....	44
12.4	Kazuistika 4.....	45
12.5	Kazuistika č. 5.....	46
12.6	Kazuistika č. 6.....	47
12.7	Kazuistika č. 7.....	48
12.8	Kazuistika č. 8.....	49
12.9	Kazuistika č. 9.....	50
12.10	Kazuistika č. 10.....	51
12.11	Kazuistika č. 11.....	52
12.12	Kazuistika č. 12.....	53
12.13	Kazuistika č. 13.....	54
12.14	Kazuistika č. 14.....	55
12.15	Kazuistika č. 15.....	56
12.16	Kazuistika č. 16.....	57
12.17	Kazuistika č. 17.....	58
12.18	Kazuistika č. 18.....	59
12.19	Kazuistika č. 19.....	60
12.20	Kazuistika č. 20.....	61
13	Výsledky	62
14	Diskuse.....	70
	Závěr	74
	Souhrn	76
	Summary	77
	Referenční seznam	78

Internetové zdroje	81
Zákony a jiné závazné normy	82
Seznam zkratek	83
Seznam tabulek a grafů	84
Seznam příloh	85
Příloha č. 1	
Příloha č. 2	

Úvod

Vztahy v rodině jsou významnou součástí lidského života. Soužití manželů, partnerů, rodičů a dětí není vždy uspokojující a láskyplné. Společností jsou tyto vztahy idealizovány klíčovými obrázky z televizních reklam. Společné chvíle s některými členy rodiny mohou být doslova noční můrou. Podle sociologa Richarda J. Gellese (1997) je rodina nejagresivnější skupinou ve společnosti. Výjimku tvoří pouze policie a armáda (Ševčík a kol. 2011).

Slovník psychologie definuje násilí jako uplatňování síly k překonání odporu (Hartl, Hartlová 2000). Obecně chápeme násilí jako projevy agrese, zlého nakládání, tělesné útoky, vyhrožování nebo jednání, které působí újmu na fyzickém, sexuálním nebo psychickém zdraví druhé osoby. Přestože v našem právním řádu není pojem násilí vyložen, nacházíme v komentáři k trestnímu zákoníku zmínku, že násilí je prostředkem k dosažení nějakého cíle.

Samotné slovo agrese naznačuje, že člověk má také pudové a instinktivní zakotvení jako ostatní živočišné druhy. Připomíná nám, že lidé nejsou jen kulturní, ale také přírodní bytosti. *„Pojem násilí naopak poukazuje k odlišnosti povahy agresivního chování člověka.“* (Gjuričová a kol. 2000)

V České republice byl pojem partnerského násilí velkým tabu a na veřejnosti se o něm téměř nemluvalo. Po sametové revoluci v roce 1989 nebyl problém partnerského násilí nijak řešen. Do popředí se dostávaly jiné sociální problémy, které začaly vznikat. Jednalo se především o nezaměstnanost, bezdomovectví, zvýšenou kriminalitu, apod. Ve vyspělých zemích byly v té době pod vlivem různých kampaní zakládány občanské organizace bojující proti násilí mezi partnery.

U nás vznikl v roce 1991 Bílý kruh bezpečí, který byl zaměřen na pomoc obětem domácího násilí. Nadace Rosa byla založena v roce 1993. Ta se od roku 1998 stala občanským sdružením, které pomáhalo dětem a ženám, které se staly oběťmi domácího násilí. V tomto roce byla založena také DONA linka, tedy nonstop telefonická služba pro lidi ohrožené násilím v rodině.

V roce 2002 vznikla Aliance proti domácímu násilí, která připravovala důležité podklady pro vznik zákona na ochranu před domácím násilím. Díky připraveným podkladům a jejich

projednáním v poslanecké sněmovně vznikl zákon č. 135/2006 Sb. Tento zákon nabyl účinnosti 1. ledna 2007.

Téma partnerského násilí jsem si vybral z důvodu, že pracuji u Policie České republiky na obvodním oddělení ve Valašském Meziříčí. S násilím v rodině se setkávám velmi často. A právě násilí mezi partnery patří mezi nejčastější případy, které řešíme. Současná doba, která významně pokročila v elektronických technologiích, je zdrojem informací v oblasti násilí a strategie pomoci. Nejvíce je využíván internet a televize, nelze však říci, že informace získané z těchto prostředků jsou vždy korektní. Lidé, kteří hledají pomoc a informují se z těchto zdrojů, mohou nabýt pocitu, že oni nejsou tím „případem“, který by měl vyhledat pomoc. Jiní si zase myslí, že když se s partnerem vzájemně neshodnou, mohou ho prostřednictvím policie z domu vykázat. A právě tyto nesprávné informace mohou být scestné.

I Teoretické poznatky

1 Vymezení klíčových pojmů

1.2 Partnerské násilí

Formy partnerského soužití jsou v dnešní době různé. Může se jednat manželský pár, registrovaná partnerství, partnery bez registrace. V těchto svazcích je důležité společné soukromí. To mnohdy zahrnuje jejich společný majetek, bydlení, užívání společných věcí. Partnerské násilí tedy vzniká mezi lidmi spojenými společným soukromím. Násilným chováním obvykle chápeme takové jednání, které u jednoho z partnerů způsobuje strach. „*Prostřednictvím moci, kterou tento strach provází, kontroluje násilný partner chování druhého (Ruhl, 1996). Může se odehrávat nejen mezi partnery sdílejícími společnou domácnost, ale rovněž v počátcích či po ukončení vztahu, kdy spolu partneři nebydlí.*“ (Marvánová-Vargová a kol., 2008). Násilí, které se odehrávalo mezi partnery nejčastěji v domácím prostředí, dostalo společností název domácí násilí. O této formě násilí se ve společnosti dlouhou dobu mlčelo a téma bylo tabuizováno. Poukazovat na tento jev začala feministická hnutí v osmdesátých letech s tím, že tuto formu násilí nelze ignorovat. Tím začal být jev kriminalizován a sankcionován (Ševčík a kol. 2011).

1.3 Domácí násilí

Tento pojem lze těžko definovat. Obecně lze říci, že se jedná o sociálně-patologický jev, který je mnohdy tolerován, tabuizován, bagatelizován, protože probíhá za zavřenými dveřmi. „*Domácí násilí je nejméně viditelné, mnohdy nepředvídatelné a nepochopitelné, nekontrolovatelné, těžko diagnostikovatelné a často nepostižitelné.*“ (Králičková a kol. 2011). Doposud nebyla stanovena jednotná definice k pojmu domácí násilí. Obecně domácí násilí zahrnuje:

- veškeré formy psychického, fyzického, sexuálního, ekonomického násilí
- typické je opakování, eskalace, dlouhodobost násilí
- pachatelem nebo obětí může být kdokoli z členů rodiny

Martinková (2001) uvádí, že domácím násilím je každé jednání, které uplatňuje moc

a kontrolu nad člověkem, se kterým je pachatel ve vztahu a je považován, nebo v minulosti byl, za osobu blízkou.

Dále můžeme domácí násilí v obecné rovině rozdělit na partnerské a mezigenerační. Mezigenerační směřuje od rodičů k dětem a opačně. Partnerským násilím je myšleno násilné chování v intimních vztazích. (Marvánová-Vargová a kol.2008).

Rozdílné vnímání vztahů v kontextu historie a současnosti

Mezi mužem a ženou bylo v každé době mnoho činitelů ovlivňujících jejich vzájemné soužití. Byly to politické systémy, prostředí, náboženství, nemoci, filosofie apod.

Tak například Gjuričová (2000) uvádí: „*V roce 1482 žádala o rozvod před soudem pražského administrátora Dorota z Miličina, která žalovala svého muže kramáře Vacka pro ublížení na těle, způsobené ranou sekyry do hlavy a žádala také rozvod. Muž doznal, že ženu uhodil sekyrou do hlavy a také ji asi třikrát bil, přičemž jednou proto, že mu nadávala. Prohlásil však, že nežádá rozvod, s ženou chce nadále být věrně a právně. Církevní soud rozhodl pro zachování manželství, sice připomněl, že muž nemá bít ženu železnými nástroji, ale dodává, že ji pro její špatnost může bít prutem či holí, důtkami nebo tahat za vlasy.*“

Postupem doby dochází ke zrovnoprávnění a ženy zaujímají v současné době pracovní místa a pozice, které by jim byly v minulosti zapovězeny. Se změnou postavení žen souvisí také současné soužití partnerů.

1.4 Alternativy partnerského soužití

V dnešní době lidé hledají alternativy vzájemného soužití, v nichž je snížena zodpovědnost, zklamání, úvazky. Delší dobu se vyskytují lidé, kteří odmítají instituci rodiny.

1.4.1 Komuny

Pro 19. století znamenají komuny významnou změnu. To se domnívají i mnozí myslitelé tohoto období, kdy mají komuny nahrazovat rodinný život. K významným komunám patří Oneida, která byla založena v polovině 19. století v USA a měla náboženský základ, který položil John Humphrey Noyes. V této komunitě byli všichni muži

manžely všech žen a všichni byli považováni za rodiče všech dětí. Tato komunita vzrostla na tři sta osob a trvala třicet let. Poté se začaly komuny objevovat na různých místech západního světa. V šedesátých letech 20. století byly často tyto komuny založeny na sexuální volnosti a kolektivní odpovědnosti za výchovu dětí. V minimálním počtu existují tyto komuny i dnes.

1.4.2 Svobodný život

V moderní západní společnosti žijí mnozí lidé sami, k čemuž přispívá několik faktorů. Patří k nim rostoucí počty rozvodů, trend pozdějšího uzavírání sňatků. Pro každou věkovou kategorii je typický odlišný typ myšlení v tomto směru. Ve věku mezi dvaceti a třiceti lety je v současné době daleko vyšší procento svobodných, než bývalo dříve. Avšak kolem 35 roku, je bez uzavření sňatku menšina. Když se proto lidé pro sňatek rozhodnou, vkládají do partnera mnohá očekávání a vztah bývá citově silný.

1.4.3 Kohabitace

Je to stav, ve kterém je dvojice partnerů v sexuálním vztahu bez uzavření manželství. Např. ve Velké Británii bylo ještě donedávna skandální to, že partneři spolu žili bez oficiálního uznání. Po této době však prudce vzrostl počet párů žijících v kohabitaci. Tato forma vztahu je zvláště oblíbená u studentů. Provedené průzkumy mezi studenty v amerických státech ukazují, že každý čtvrtý student žije v domácnosti během studia se sexuálním partnerem.

(Giddens, 2001)

1.5 Příčiny násilí mezi partnery

Teorie zahrnující příčiny násilí mezi partnery rozděluje Ševčík a kol. (2011) na jednofaktorové a multifaktoriální.

1.5.1 Jednofaktorové teorie

Biologická a genetická determinace

Zahrnuje obecné předpoklady k agresivnímu chování, schází zde specifické situace domácího násilí. Agresivita je zde popsána jako biologický produkt, instinkt, projev dědičnosti. Patří zde například hladina testosteronu a serotoninu, tedy hormonů, které ovlivňují aktuální náladu.

Psychologická determinace

Vidí hlavní příčinu agrese jedince v jeho osobnosti, povahových zvláštnotech, situacích, které ovlivňují jednání.

Mezi nejznámější teorie patří psychoanalýza Z. Freuda. Vytvořil nejúplnější, nejrozsáhlejší a nejvlivnější teorii osobnosti. Ve své teorii porovnával mysl člověka s ledovcem, jehož vrchol sahá nad hladinu. Vrchol ledovce pak tvoří vědomí, vše, co si uvědomujeme. Dále patří k vrcholku ledovce předvědomí, informace, které si snadno vybavíme. Největší část ledovce, která se nachází pod vodní hladinou, tvoří naše nevědomí, které obsahuje vášně, impulzy a nedostupné vzpomínky, které působí na naše myšlení a chování. Projevy chování člověka tak souvisí s jeho neuspokojenými pudy a nevědomými přáními.

Struktura osobnosti je Freudem rozdělena na id, ego, superego.

ID – nejzákladnější součást osobnosti. Z této součásti se později vyvíjí ego a superego. Id je složeno z biologických impulzů (potřeba jíst, pít, vylučovat) a lze ho pozorovat již u novorozence. Freud zařadil k základním biologickým pudům také agresi. Složka id žádá, aby pudy a impulzy byly ihned uspokojeny. Id je řízeno principem slasti.

EGO – to, že impulzy nemohou být ihned uspokojeny, se dítě brzy naučí. Např. při nucení na stolicí musí počkat, až dojde na záchod. Dítě je rodiči káráno, pokud provádí věci, které nejsou ve společnosti akceptované, a zvnitřňuje si morální hodnoty. Ego je tedy složkou reality.

SUPEREGO – tato část osobnosti hodnotí, jestli je počínání člověka dobré, nebo zlé. Obsahuje zvnitřnělé hodnoty morálky a lidských hodnot. Zahrnuje v sobě svědomí jedince. (Atkinson a kol. 2003)

1.5.2 Sociologická teorie

Popisuje sociální organizaci rodinného života, která předchází vzniku násilí. Problematiku domácího násilí vnímá jako produkt mužské části společnosti. Poukazuje na věkovou a genderovou různorodost členů rodiny, neshody v plnění sociálních rolí a na jejich zájmy a aktivity, které mohou být vzájemně konfliktní.

1.5.3 Multifaktorové přístupy

Jsou rozděleny do několika rovin:

- **Makrosystémová rovina** – zde je určující převládající hierarchie hodnot. Podstatná je v této hierarchii nadřazenost mužů. Takto stanovená hierarchie vede k řadě mýtů, které se k domácímu násilí vážou.
- **Exosystémová rovina** – Exosystém tvoří větší komunita lidí, ve které se jedinec pohybuje. Tento systém tvoří nejbližší okolí jedince. Obklopující okolí určuje a ovlivňuje chování jedince.
- **Mikrosystémová rovina** – tvoří ji rodina. V tomto prostředí vznikají různé situace a okolnosti, které zvyšují pravděpodobnost výskytu domácího násilí. K důležitým prvkům rodinného života patří soukromí. Tato skutečnost komplikuje společnosti sociální kontrolu.
- **Ontogenetická rovina** – zkoumá individuální charakteristiky násilné a ohrožené osoby. Sleduje jejich vzájemnou interakci. Poukazuje na psychologické teorie domácího násilí. Za rizikový faktor považuje přímý kontakt s projevy násilí v dětství, který může být následkem násilného chování v dospělosti. (Ševčík a kol., 2011)

Jako znaky determinující domácí násilí uvádí Ševčík a kol. (2011) tyto 4:

1. **Dlouhodobost a opakování** – může trvat dlouhou dobu, násilí je opakováno v určitý vyvolávací moment
2. **Eskalace násilí** – začíná od urážek a psychického ponižování, pokračuje fyzickým napadáním a může skončit závažným trestným činem

3. **Jasně a nezpochybnitelné role** – napadání není vzájemné, vždy je jasné, kdo je agresor a oběť
4. **Není veřejné, probíhá za zavřenými dveřmi domu** – je stranou společenské kontroly, oběť se nemůže bránit, nemá zastávce

1.6 Formy domácího násilí mezi partnery

Násilí mezi partnery má různé podoby, které může agresor měnit. Jedná se zejména o tyto formy:

- **Fyzické násilí** – jde o jakékoli napadení tělesnou silou. Může se jednat o lehké projevy tohoto násilí, jako je postrkování do ohrožené osoby, tahání za vlasy až po těžší projevy napadání, například údery pěstí, napadení s útočným předmětem.
- **Psychické** – zahrnuje nadávky, ponižování, zesměšňování, podceňování.
- **Ekonomické** – zamezování přístupu k financím, neposkytování peněžních prostředků na běžný chod domácnosti, zákaz výdělků peněz, nucení do práce.
- **Sexuální násilí** – znásilnění, nucení k sexuálním praktikám, odpírání sexu ponižujícím komentářem k vzhledu partnera.
- **Izolace** – zákaz chodit do společnosti, zabraňování v kontaktu s přáteli, rodinou, sledování sms zpráv.
- **Vydírání** – rozkazování, vyhrožování fyzickým násilím, zastrašování.

(Marvánová a kol., 2008)

V obecné rovině se dle Voňkové (2008) autoři publikací partnerského násilí shodují v tom, že k násilí mezi partnery vede nespokojenost ve vztahu, záporné hodnocení partnerova chování, konfliktní životní styl s častými hádkami, které vedou k ponižování druhého partnera. Pokud partner pozbývá sebedůvěry, je vyšší pravděpodobnost agresivních reakcí. „V tomto kontextu lze rozlišit několik typů násilných osob:

- *self image demonstrator používající násilí k demonstraci síly, kterou chce imponovat partnerce*
- *self image defender, který se cítí v ohrožení a jedná násilně v obraně svého ega*
- *reputation defender jednající násilně v zájmu tzv. ohrožených hodnot skupiny, ke které přináleží“ (Voňková, Spoustová 2008)*

2 Profil agresora

Agresorem v partnerském vztahu bývá ve většině případů muž. Jak uvádí Johnson a Leone (2005), je partnerské násilí typické v heterosexuálních vztazích, kde zastává roli agresora muž. V homosexuálních vztazích není partnerské násilí příliš časté.

Zkoumání osobností pachatelů násilných činů mezi partnery zaměřila psychologie na pachatele obecně – vrahy, násilníky. Bylo vytvořeno několik typologií např. Megarggeeho, která rozlišuje pachatele násilné trestné činnosti na:

- nedostatečně se kontrolující
- nadměrně se kontrolující

Zde autor uvádí, že pro nadměrně se kontrolující jedince je typické snížení schopnosti odreagovat se při hromadící se tenzi konfliktů.

Násilí mezi partnery má mnoho odlišných motivů, násilnických reakcí a osobnostních charakteristik. Řada z nich je pro pachatele partnerského násilí společných. Patří k nim:

- snížená sebeúcta a oslabená funkce ega
- oslabená kontrola impulsů
- silná žárlivost
- stresové situace, ve kterých pachatel požívá alkohol a fyzicky napadá ženu
- sex jako prostředek agrese ke zvýšení sebeúcty pachatele
- přesvědčení o extrémní důležitosti fungování tradiční a patriarchální rodiny
- lpění na názorech o mužské nadvládě a nadřazenosti

Šmolka v partnerském násilí rozděluje tři fundamentální zdroje agresivního chování násilníka:

1. Neměnné osobnostní založení – výrazně ovlivněné dědičností a výchovou
2. Drobná poškození na mozku – násilník může zpětně prožívat lítost nad svými činy, někdy může mít amnézii na své jednání. Lze ovlivnit neurologickou a psychiatrickou terapií.
3. Dyadické reakce – zde se střídá působení obou partnerů, střídá se reakce a provokace. Zde je vhodná párová terapie. (Voňková a kol. 2008)

Pachatelé trestných činů a jejich osobnostmi se zabývá forenzní psychologie. Do této oblasti psychologie byla americkým psychologem R.S. Lazarem zavedena koncepce BASIC ID. Jedná se o specifický model využívaný především ve forenzní diagnostice. Lazarus dospěl k závěru, že osobnost pachatele je posuzována příliš obecně a v některých případech je zavádějící. Podle Lazara by měla být osobnost pachatele zkoumána do hloubky pro přesnější poznání jejího dalšího vývoje. Pachatelé se mohou zdát vyléčení, neškodní, bez projevů agrese, ale po propuštění z vězení nebo ochranného léčení se dopouští opět závažné trestné činnosti. Příčinou bývá právě příliš obecné posuzování osobnosti.

Lazarus sestavil model sedmi komponent osobnosti, které umožňují objektivní a výstižný popis jedince pro účely forenzní diagnostiky a terapie. Výraz BASIC ID se překládá jako základní identita. Začáteční písmena tohoto výrazu popisují sedm úrovní osobnosti. Jsou vyjádřeny slovy v anglickém jazyce jako:

- Behaviors – chování (jak pachatel vystupuje, jaké má návyky, gestikulaci)
- Affective processes – (nálady, city, emoční prožívání)
- Sensation – (pocity, smysly, napětí, podráždění, třes, zčervenání)
- Images – (fantazie, představy o svém chování, sny, vnitřní obrazy)
- Cognitions – (názory, mínění, myšlenky, iracionální myšlenky, očekávání, hodnotové představy)
- Interpersonal Relations – (problémy ve vztazích, přátelé, důležité osoby v životě, rodina)
- Drugs – (výživa, osobní hygiena, zdravotní stav, návyky, závislosti)

(Čírtková, 2004)

3 Mýty o partnerském násilí

Vnímání partnerského násilí společností je odlišné od prožívání přímých účastníků. Lidé, kteří vedou harmonický život, ale i ti, kteří se s touto zkušeností nesetkali, se mohou dívat na vzniklou situaci nesprávně. Jejich zhodnocení příčiny domácího násilí (dále jen DN) bývá urychlené. Proto ve společnosti vzniká a přetrvává řada mýtů. Patří k nim:

1. **Mýtus** – Násilí mezi partnery je soukromou záležitostí, do které by se okolí nemělo vměšovat. Tento názor společnosti brání účinné pomoci k ukončení DN. Týraná osoba má strach se svěřit se svým problémem a pomoc zvenčí pak zůstává jedinou nadějí na odhalení DN a poskytnutí účinné pomoci. (Vargová a kol. 2008, s. 18)
2. **Mýtus** – *Partnerské násilí je typické u nižších společenských vrstev.* Mnohé výzkumy již prokázaly, že k partnerskému násilí dochází ve všech společenských vrstvách bez závislosti na příjmech, vzdělání. Řada pachatelů naopak zastává významné společenské postavení (právníci, lékaři, zastupitelé, podnikatelé).
3. **Mýtus** – *Násilí mezi partnery se týká jen několik lidí.* Studie a výzkumy ukazují velké procento domácností s výskytem DN. (Vargová a kol., 2008)
4. **Mýtus** – *nejde o partnerské násilí, pouze o hádku mezi partnery.* U partnerů se mohou vyskytovat oboustranné násilné projevy a hádky. U DN je však typická jednostranně vedená agrese a týrání. (Conwayová, 2007)
5. **Mýtus** – *žena si za to může sama.* Muž si nemusí nechat vše líbit. Takovýto postoj představuje patriarchální představy o mužově nadřazenosti. Muž využívá fyzického násilí v případech, ve kterých to uzná za vhodné. (Buskotte, 2008)
Podle Hirigoyena (2002) si většina lidí myslí, že žena je předurčena k tomu být obětí z důvodu své slabosti, chybným rozhodnutím v životě.
6. **Mýtus** – *za násilníkové chování může alkohol.* Může existovat vazba mezi projevem DN a alkoholem v určitých situacích. DN je však dlouhodobou záležitostí a alkohol může být pouhou výmluvou násilníka, který neovládá své chování. Oběť

může tuto výmluvu přijmout jako pravdivé tvrzení a jako důvod k násilným projevům partnera. (Conwayová, 2007)

7. **Mýtus** – *situace mezi partnery nebude tak vážná, žena by přece jinak odešla.* Mnoho lidí nedokáže pochopit skutečnost, proč týraná žena zůstává nadále ve vztahu a partnera neopustí. Intenzita násilí stoupá během času pozvolna, vědomí oběti o vážnosti situace je sníženo a žena přestává vnímat nebezpečí. (Vargová, 2008)

4 Následky způsobené oběti domácího násilí

Pokud oběť zůstává v traumatizujícím vztahu, prohlubují se u ní psychické poruchy, které dále poškozují její celkový zdravotní stav.

4.1 Posttraumatická stresová porucha

Jak již bylo zmíněno výše, k této poruše dochází díky traumatickým účinkům, provázejícím silné stresové reakce. V případě násilného chování partnera oběť znovuprožívá situace, kdy byla ohrožena její bezpečnost, zdraví, život. U oběti dochází k tzv. flashbacku (opětovné prožívání stresové situace). Oběť má poruchy spánku, nechutenství. Oběti bývají emocionálně vyčerpané a objevují se u nich stavy úzkosti, deprese, pocity viny a studu, které se podobají tzv. brainwashingu (vymývání mozku), kdy je člověk izolován od jakékoli sociální opory. Tato izolace má za následek hypersuggestibilitu a senzitivitu k jiným hodnotám a chování. U těchto osob lze pozorovat zvýšenou vznětlivost, přecitlivělost, paniku, obsesi, hyperaktivitu, nervozitu, snížené sebevědomí, nebo naopak apatii a netečnost. Tyto osoby nejsou schopny ventilovat své emoce, zejména ty negativní, jako je vztek a hněv. Vyhýbají se konfliktním situacím. Pokud jednají s autoritou, projevují vstřícnost, neprůbojnost, submisivitu a jejich snahou je za každou cenu vyhovět požadavkům. (Ševčík, Špatenkova a kol., 2011)

U postižených osob jsou hlavními příznaky:

- Pocit osamělosti, snížení zájmu o okolí, nezájem o běžně vykonávané aktivity
- Opakovaný návrat k traumatickému zážitku ve snech, vzpomínkách
- Úzkostné pocity, porucha kognitivních funkcí, poruchy spánku

Pravděpodobnost vzniku PTSD je vyšší u traumatických událostí vyvolaných lidmi než u přírodních katastrof. Důvodem je to, že u lidí existuje základní přesvědčení o skutečnosti, že žijí v pozitivním světě a že lidé, kteří je obklopují, nemají zlé úmysly. Zboření tohoto přesvědčení pomůže ke vzniku PTSD. Dále pak platí to, že traumata u kterých jsou původci lidé, mají větší vliv na jedince samotného než na větší skupinu, což u člověka snáze vyvolá PTSD, protože pociťuje, že utrpení snáší sám.

(Atkinson a kol. 2003)

Velmi silná stresová událost způsobuje rozvoj PTSD. Riziko vzniku PTSD se zvyšuje u životních událostí, které:

- vznikají neočekávaně, náhle
- přetrvávají delší dobu
- opakují se rychle za sebou, bez delší časové prodlevy, oběť není schopna traumatickou událost zpracovat
- zahrnují výhrůžky násilím, nebo přímé fyzické násilí

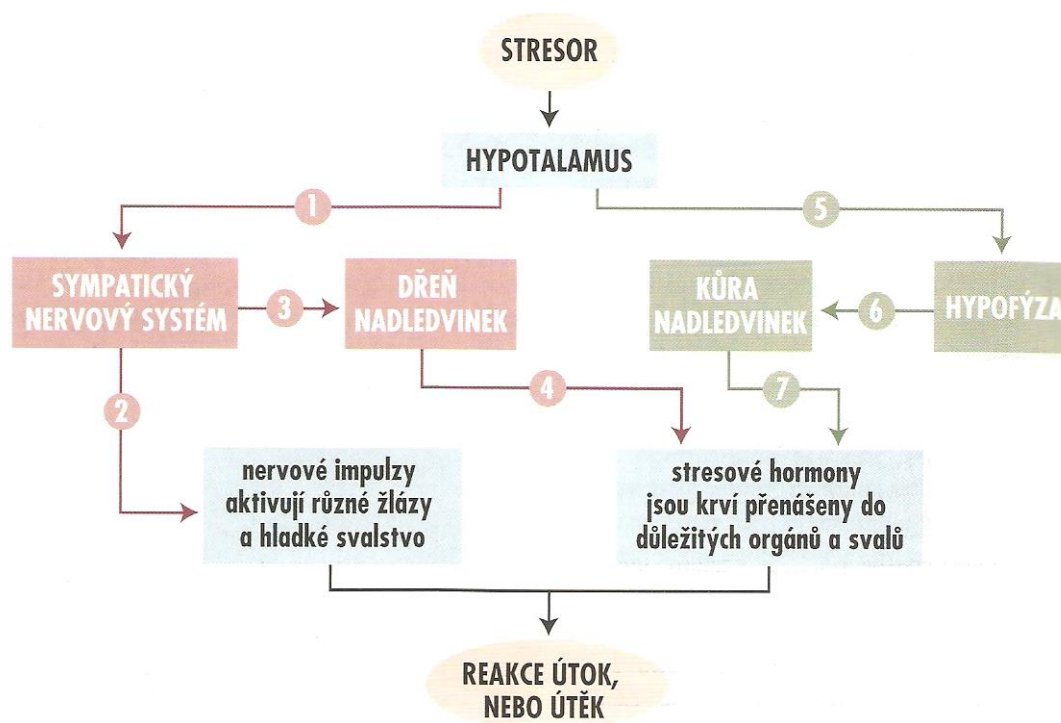
(Marvánová-Vargová, 2008)

4.2 Stres

Jedinec reaguje na stresovou událost úzkostí. Je to nepříjemný pocit charakterizovaný jako pocit napětí, strachu, starosti. U lidí, kteří zažili silný stres, se může vyvinout tzv. posttraumatická stresová porucha (zkratka PTSD).

Jak uvádí Čírtková (1995), stres je příčinou subjektivně i objektivně pozorovaných změn chování a prožívání. Dále stresovou reakci rozděluje na tři fáze:

1. **Fáze aktivace** – je to tzv. poplachová reakce, okamžitá reakce organismu jedince na zátěžovou situaci. V organismu dochází k mobilizaci energetických zdrojů a tyto pak zajišťují připravenost na motorické svalové reakce. Výhodné je, pokud ke svalové reakci skutečně dojde. Pokud nenásleduje fyzický výkon, jde o energetickou mobilizaci naprázdno.
2. **Fáze zvládnání nebo pokus o zvládnání zátěže** – fyziology je označována jako fáze rezistence. Chování a prožívání je diferencováno do dvou základních podob. Pokud se tělo orientuje na zvládnutí psychické zátěže, nastupuje postupné zklidňování. Jedinec se pozvolna soustřeďuje na to, aby zvolil optimální řešení situace. Druhou podobou chování v této fázi je další vzestup aktivace, zvláště při prosazení orientace na selhání v zátěži. Jedinec prožívá extrémní emoce, vytrácí se schopnost volní seberegulace, myšlenkové operace jsou narušeny, rozumové schopnosti nejsou využity.
3. **Fáze důsledková** – v této fázi se stává zřetelným, zda daný jedinec situaci zvládl, či ne. Pokud nezvládl jedinec tlak a požadavky v daném případě, mluvíme o psychickém selhání. Patří zde i proces zotavování, tedy návrat jedince do psychicky rovnovážného stavu. (Čírtková, 1995)

Obr. Č. 1 Stresová situace a aktivace hypotalamu (Atkinson, 2003)

4.2.1 Stres a jeho vliv na zdraví

Psychosomatické poruchy – poruchy organismu, u kterých hrají důležitou roli emoce. Jejich vlivem vzniká fyziologické poškození tkáně. Patří k nim např. vředová choroba žaludku, zažívací problémy, hypertenze, kolitida, revmatická artritida.

K dalším velmi rozšířeným nemocem patří ischemická choroba srdeční. V České republice patří k nejčastějším příčinám úmrtí. Jedná se o snížený přísun kyslíku srdečnímu svalu, který pak trpí tzv. ischemií. Příčiny se kombinují. Mohou být způsobeny zúžením příslušné koronární tepny, ukládáním tukových a jiných látek ve stěně této tepny nebo krevní sraženinou či cizím tělesem, které se do tepny dostanou. Stresová zátěž významně ovlivňuje vznik této choroby. (Atkinson a kol., 2003)

Mezi další nebezpečné následky patří postižení imunitního systému. Touto oblastí se v dnešní době zabývá tzv. psychoneuroimunologie. Ta se zabývá tím, jaký vliv má stres na imunitní systém. „Nález z celé řady oblastí ukazuje, že stres ovlivňuje schopnost imunitního systému bránit tělo. Například autoři jedné studie zjistili, že během zkouškového období měli vysokoškolští studenti v krvi nižší hladiny protilátek proti respiračním infekcím.“

Jak uvádí Atkinson (2003), existují tři základní teorie, proč lidé hodnotí události jako stresové:

4.2.2 Psychoanalytická teorie

V psychoanalýze je rozlišována úzkost na objektivní, což znamená přiměřené reakce na škodlivé situace. Dále rozlišuje neurotickou úzkost, ta je již neúměrná hrozcímu nebezpečí. Příčinu neurotické úzkosti viděl Sigmund Freud ve vědomých interpsychických konfliktech mezi požadavky reality a nepřijatelnými impulzy. Hrozbu pro jedince představuje velké množství impulzů z důvodu neslučitelnosti s osobními nebo sociálními hodnotami. Například dospělá žena si nedokáže přiznat nenávisť vůči své matce, protože takové pocity jsou v rozporu s jejím vnitřním přesvědčením, že by děti měly své rodiče mít rády. Pokud by přiznala své pocity, znamenalo by to zničení jejího sebepojetí milující dcery, čímž by riskovala ztrátu lásky své matky.

Psychoanalýza uvádí, že každý prožívá své nevědomé konflikty. U některých lidí jsou však tyto konflikty silnější a početnější. Proto takoví lidé pociťují různé životní situace jako stresové.

4.2.3 Behaviorální teorie

V opozici k psychoanalýze stojí behaviorismus. Ten na rozdíl od psychoanalýzy nevidí příčinu stresových reakcí v nevědomých konfliktech. Behavioristé tvrdí, že jedinci se učí spojovat stresové reakce s určitými situacemi. Pokud lidé v určitých situacích prožili újmu nebo stres, budou na tyto situace v budoucnu reagovat strachem a úzkostí. Tímto klasickým podmiňováním se vyvinou některé fobie. Příkladem může být člověk, který havaruje na silnici v horách. Po této zkušenosti může reagovat pocitem úzkosti, pokud se ocitne na vyvýšeném místě. Zbavit se strachu bývá těžké. Dalším příkladem může být člověk, kterého rodiče v minulosti trestali za asertivní chování. Takového člověka bude později těžké naučit vyslovovat své názory v určitých situacích, které jsou vhodné.

4.2.4 Kognitivní teorie

Zde patří například teorie naučené bezmocnosti, která je zaměřená na atribuci nebo vysvětlování příčin, které lidé přisuzují událostem v jejich životě. Badatelé v této oblasti tvrdí, že pokud lidé přisuzují negativní události svým vnitřním příčinám, nemění se v čase.

Ovlivňují mnohé oblasti v jejich životě. Tito lidé často vykazují známky bezmoci, jsou depresivní a neumí reagovat na negativní události. Příkladem může být člověk, kterého opustil partner. Takový člověk přisuzuje rozpad partnerského vztahu své špatné osobnosti. Má sklon ke ztrátě sebeúcty a očekává, že se vztah v budoucnu opět nevydaří. Tyto situace vedou k demotivaci, pasivitě, smutku. Tento styl chování lze popsat jako pesimistický atribuční styl.

Pokud ale bude člověk hledat příčinu v jiných faktorech, které ovlivnily negativní situaci, bude mít sklony k udržení sebeúcty a motivace do budoucna.

Pesimistický atribuční styl je spojován s tělesnou nemocí.

4.3 Viktimizace

Je to pojem užívaný v kriminologii a znamená proces, ve kterém se určitá osoba stává obětí. Viktimologie je vědecká disciplína, která zkoumá učení o oběti trestného činu. Zkoumá, jak pachatel svoji oběť vnímá. Viktimizace se dělí na tři fáze:

1. **Primární** – je to následek činnosti pachatele, který na oběti pozorujeme. Je bezprostřední a jedná se o přímou újmu.
2. **Sekundární** – následuje po spáchání trestného činu na oběti. Jedná se o reakce okolní společnosti na oběť, které jsou negativní a oběť je pak dále traumatizována. Patří zde také opakovaná připomínka traumatické události při výslechu policie, soudu.
3. **Terciální** – následuje v případě, že samotná oběť není schopna vyrovnat se s traumatickou událostí a jejími následky, i když bylo ve věci dosaženo nějakého úspěchu např. uzdravení oběti, peněžní vyrovnání. (Čírtková, 2004)

Dochází k vulnerabilitě oběti, což je dáno tím, že pachatelem násilí je blízká osoba, ke které má oběť emocionální vztah. Pokud by tento vztah mezi obětí a násilníkem neexistoval, násilí by se pravděpodobně nerozvinulo. Oběť by již při prvních incidentech reagovala radikálně. To znamená, že by ukončila vztah s násilníkem. Vytvořený vztah je pro oběť svazující, dochází u ní k tomu, že se stydí, prožívá emocionální stres, je u ní sníženo sebevědomí. Důvodem je, že člověk, který má být ženě oporou, jí devaluje, přestává akceptovat její názory, vyjádření. Pro oběť je takové jednání ze strany násilného partnera důvodem sociální izolace a tím i únikem před pomocí okolí. První incidenty oběť

snáší tím, že prožívá stud před okolím. U dalších útoků partnera začíná oběť se sebeobviňováním. V této fázi se oběť snaží hledat důvody, proč partner reaguje tak agresivně. Při tomto hledání nachází důvody sama v sobě a obviňuje se, jiné důvody přestává brát v potaz. Při dlouhodobém násilí ze strany partnera začíná mít oběť strach o svůj život a zdraví.

U oběti dochází k tzv. minimalizaci. To znamená, že oběť veškeré situace a jejich následky bagatelizuje. Může se jednat například o její zranění, při vyšetření u lékaře zavádí a argumentuje příčiny vzniku modřin, poranění.

U domácího násilí mohou být následky krátkodobé, anebo dlouhodobé. Vždy záleží na:

- formě domácího násilí
- časovém vymezení
- previktimní osobnosti
- pohledu sociálního okolí

(Čírtková, 2010)

4.4 Syndrom týrané ženy

Jak již naznačuj název, jedná se o specifické důsledky partnerského násilí. Patří zde hlavně soubor mentálních a behaviorálních reakcí oběti. Některé z těchto reakcí jsou pro okolí nepochopitelné a patří k nim například silná vazba k partnerovi (agresorovi), přetrvávání ve vztahu s ním, zlehčování a zatajování příčin zranění, popření viktimizace. Autorka L. Walker vydala v roce 1984 publikaci s názvem Syndrom týrané ženy, která přinesla novou teorii v této oblasti. Podle ní jsou fundamentální dva znaky:

1. naučená bezmoc
2. cyklus domácího násilí

Jedná se o partnerský teror. Ten je vyvolán dlouhodobým domácím násilím. Špatné reakce okolí podporují nástup tohoto syndromu. Také zlehčování situace rodinou, přáteli vede ke vzniku tohoto syndromu, stejně tak jako neefektivní pokusy o pomoc oběti.

(Čírtková, 2010)

Syndrom týrané ženy (anglicky Battered Woman Syndrom, zkratka BWS), byl autorkou L. Walker popsán v letech 1979-1984. Zde byl poprvé popsán psychologický profil oběti domácího násilí. V současné době má statut viktimizačního syndromu podobně

jako syndrom týraného a zneužívaného dítěte (zkratka CAN). Viktimizační syndrom poukazuje na to, že se určitá osoba stala obětí jistého druhu násilí a její duševní stav a mentální pochody byly touto traumatizující událostí poškozeny. Není dán jednoznačný profil, který by charakterizoval oběť. BWS není určen seznamem symptomů. Obsahuje různé kombinace příznaků, které mohou mít u obětí rozličný průběh.

Charakteristický jsou tyto následující příznaky:

- **Emocionální reakce jsou pozměněny** – ženy v násilném vztahu ztrácejí schopnost přirozeně se chovat, pokud vůči nim někdo prezentuje silné negativní emoce, jako například hněv. Mají zablokovanou expresi vzteku. U těchto žen je spíše typická extrémní laskavost. Pokud se setkají s autoritou, projevují neprůbojnost a snaží se vyhovět.
- **Změny v sebehodnocení** – násilné chování partnera se střídá s obdobím klidu, násilník je nevypočitatelný. Toto střídání může mít vyhrcovanou formu a může souviset s manipulací násilníka se svou obětí. Důsledkem takovýchto situací jsou sebezničující reakce oběti. U obětí dochází k manipulacím s realitou. To znamená, že týraná osoba si vytváří vlastní svět, ve kterém může odůvodnit příčiny násilí, a to i přesto, že jsou pro společnost naprosto nepochopitelné. U týrané osoby se vytváří mentální konstrukce, ve které se mění nesnesitelná realita tak, aby byla pro oběť akceptovatelná. Zkreslená realita dodává oběti sílu překonat fáze exploze. Zde je třeba poukázat na rozdíl mezi skutečnou a předstíranou viktimizací. U viktimizace dochází k tomu, že oběť klade vinu sama sobě. Pokud je obvinění partnera zinscenováno, je vina přisuzována jiné osobě a oběť na sebe vinu nevztahuje.
- **Distres a disfunkce psychických procesů** – ke kterým patří deprese, flashbacky, intruze, konstrikce, poruchy spánku, kognitivní distorze, pokles imunity. Patří zde ale také disociativní poruchy. Ve vážnějších případech může jít také o disociativní poruchu identity. Při této poruše jedinec vykazuje známky chování a prožívání, které odpovídají různým osobnostem.

4.5 Naučená bezmocnost

Ztráta víry ve své vlastní schopnosti poznat a určit účinnost svých pokusů o zajištění vlastního bezpečí. (Čírtková 2008)

Pro naučenou bezmocnost je typická apatie, introverze a nečinnost jako reakce na neovlivnitelnost události. Lidé se pasivně podrobují a vzdávají se naděje na záchranu. „*Teorie byla např. použita k vysvětlení, proč se vězni v nacistických koncentračních táborech nebouřili častěji proti svým věznitelům. Dospěli k přesvědčení, že jsou bezmocní, neschopni cokoli udělat pro svoje osvobození, a proto se nepokusili o útěk.*“

(Atkinson a kol. 2003)

Vyskytuje se u lidí, kteří se pokusili svoji situaci vyřešit např. odchodem od partnera, ale řešení situace nebylo úspěšné. Příčiny neúspěchu mohou být například i v selhání systému. Neúspěchy se opakují a oběť je pak přesvědčena, že situaci nemůže nijak vyřešit, stává se pasivní.

Naučí se situaci nějak přežít a nehledá únik od problému. S naučenou bezmocností souvisí výrazně snížené sebevědomí, ztráta respektu ke své osobě. Ztrácí pocit vlastní hodnoty, mizí radost ze života.

U týraných osob můžeme pozorovat nápadnou oddanost svému trýzniteli, nevnímá to, co se kolem ní děje.

U násilných incidentů mezi partnery také záleží na tom, jak se oběť zachová v prvních situacích násilného chování agresora. Oběti, které jsou od počátku aktivní, hrozí sankcemi, zveřejněním, oznámením násilné situace příslušným orgánům, jsou později schopné situaci řešit např. vyhledáním pomoci, odstěhováním. Naopak pasivní jedinci nejsou schopní efektivního postupu k zajištění jejich bezpečí a jsou náchylní snášet dlouhodobé zneužívání. Tito jedinci často vyhledají pomoc až v situaci, kdy je ohrožen jejich život.

(Ševčík, Špatenková a kol., 2011)

4.6 Stockholmský syndrom

Patří k dalším záporným následkům partnerského násilí. Poprvé byl zpracován a popsán po rozboru loupežného přepadení v 70. letech 20. století, které se stalo ve Švédské bance. Oběti byly vystaveny dlouhodobému vlivu traumatizace ze strany lupičů. V bance s nimi strávili poměrně dlouhou dobu. Během této doby vznikl mezi oběťmi a jejich vězniteli emocionální vztah a oběť se začala s věznitelem identifikovat. Při zásahu policie byly dokonce oběti na straně lupičů.

K příznakům tohoto symptomu patří:

- typická je pozitivní emoční vazba na pachatele trestné činnosti
- oběť je doslova závislá na pachateli

- chování oběti je solidarizující s pachatelem, může dojít až k popírání trestné činnosti

(Voňková a kol., 2008)

4.8 Popírání viny násilníka

Oběť omlouvá svého trýznitele a jeho chování (On za to nemůže, on to tak nemyslel...apod.). Jeho chování svádí na mimořádné okolnosti, které násilníka ovlivnily a způsobily jeho reakce. Patří zde události jako nezaměstnanost, nemoc, alkohol, popřípadě oběť vztahuje vinu na sebe (Můžu za to já, kdybych dělala...).

4.9 Minimalizace násilí

Je to přímé zastírání reality, se kterou oběť manipuluje podle svých představ. Oběti popírají vážnost situace. Jde o určitou formu iluzorní obrany, protože uvědomění si reality by jim způsobovalo silné psychické trauma. Tato minimalizace pomáhá oběti snížit strach z budoucího vývoje vztahu a problém se pro ni stává snesitelnějším.

(Ševčík, Špatenková a kol., 2011)

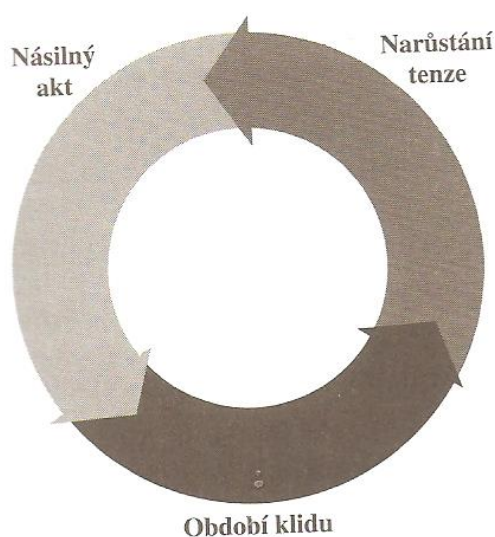
5 Cyklus domácího násilí

Někdy se může zdát, že chování oběti a násilníka je komplementární, tj. vzájemně doplňující. To znamená, že se partner ve vztahu chová tak, aby nedošlo k agresi ze strany druhého partnera-násilníka. Ve většině případů jde ale o způsob, jak ve vztahu přežít. (Gjuričová a kol., 2000)

Cyklus domácího násilí popsala jako první Lenora Walkerová (1979), podle ní má domácí násilí svůj typický vzorec. Lze jej rozdělit na několik bodů.

1. **Zvyšování napětí** – atmosféra je napjatá a roste do té fáze, kdy ohrožená osoba dostává strach z násilníka a selhává mezi nimi komunikace. Ohrožená osoba má pocit, že je třeba se usmířit s násilníkem.
2. **Incident** – projev agrese násilné osoby, při kterém dochází k slovnímu, fyzickému nebo emocionálnímu napadení ohrožené osoby. Obvyklé jsou hádky, zastrašování, vyhrožování nebo napadení oběti.
3. **Usmíření** – v tomto okamžiku se násilná osoba omlouvá za své chování, rozebírá situaci a obviňuje ohroženou osobu, popírá to, že je násilník, zlehčuje situaci.
4. **Klid** – tento bod je nazýván také fází líbánek. Incident je na nějakou dobu zapomenut a přechodnou dobu se násilné projevy agresora neobjeví.

Cyklus se však neustále opakuje a nedochází k trvalé nápravě situace. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011)

Obr. Č. 2 Cyklus domácího násilí (Vargová a kol., 2008)

6 Právní pomoc obětem partnerského násilí

6.1 Vykázání

Zákonem stanovené oprávnění policisty, kterým lze vykázat násilnou osobu na dobu deseti dnů. Místní vymezení prostoru, jehož rozsah určuje zasahující policista, se týká zpravidla společného obydlí a nejbližšího okolí. Vykázání je popsáno v zákoně O Policii ČR č. 273/2008 Sb v §§44-47. Kromě zákazu vstupu násilné osoby do společných prostor, se tento zákaz vztahuje také na navazování jakéhokoli kontaktu s ohroženou osobou (Metodická příručka č. 1/2010).

Jedná se o preventivní opatření, účelem je ochránit ohroženou osobu před dalšími útoky násilníka a poskytnout jí prostor k řešení vzniklé situace (psychologická terapie, stěhování, zařízení vlastního bydlení apod.)

Oprávnění k provedení vykázání má pouze příslušník policie ČR. Městská policie nebo Vojská policie toto oprávnění nemá.

Při výjezdu policie k incidentu partnerského násilí rozhoduje samotný policista na místě podle situace a předpokládaného průběhu incidentu. Pokud se rozhodne vykázat násilnou osobu ze společného obydlí, založí v příslušném systému policie ČR samostatné číslo jednací, pod kterým je vykázání vedeno. Skutek, který se na místě stal, je pak samostatně evidován buď jako trestný čin nebo přestupek. Vykázání platí i pro osobu, která je vlastníkem bytu, z něhož je vykazována. Není zohledňováno vlastnictví nemovitosti.

Znění §44:

„Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn vykázat tuto osobu i v její nepřítomnosti.“

Je tedy základní povinností násilné osoby opustit společné obydlí a nezdržovat se v něm. Dále je tato osoby povinna nevstupovat do blízkého okolí, kde se ohrožená osoba může zdržovat nebo zde může procházet. Hranice blízkého okolí vymezení policista na místě.

V případě porušení těchto povinností se může násilná osoba dopustit přestupku dle §47 odst. 1 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších novel. Pokud se násilná osoba snaží dostat do obydlí ohrožené osoby násilím, nebo ji kontaktuje a vyhrožuje jí, může naplnit skutkovou podstatu přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 2) trestního zákoníku (Vangeli 2009, s. 184-185).

Důležitou podmínkou vykázání jsou předchozí útoky násilníka vůči ohrožené osobě a také důvodný předpoklad, že se násilník dopustí protiprávního jednání. Útoky nemusí být pouze fyzické, mohou být také verbální. (Škoda a kol., 2009)

Informace o incidentu mezi partnery je v nejčastější formě přijímána telefonickým oznámením, které oběť nahlásí na linku 158. Na místo pak vyjíždí hlídka policie ČR, která provádí šetření o události. Aby bylo provedeno adekvátní šetření, je třeba, aby bylo provedeno přímo v místě incidentu. Mnohdy se stává, že hlídka PČR není vpuštěna do obydlí, kde došlo k tomuto incidentu. Vpustit PČR do bytu může jakýkoliv uživatel obydlí, který se nachází v bytě. Pokud však nedojde k otevření obydlí, třeba proto, že pachatel tak oběti brání a nepřeje si zásah ze strany PČR, můžou příslušníci policie využít oprávnění dle § 83c TrŘ, § 40 zák. o PČR, a metodického pokynu, podle kterých lze do obydlí vstoupit i bez souhlasu uživatele. Pokud se v bytě nachází také nezletilé dítě, může hlídka PČR na místo přizvat Orgán sociálně právní ochrany dětí, který může vstoupit do obydlí bez omezení v zájmu ochrany dítěte. (Králičková a kol., 2011)

Při realizaci vykázání by měl policista zajistit přítomnost nezúčastněné osoby. To uvádí zákon o policii ČR v §47 odst. 2). Ta by měla zajistit objektivitu, nestrannost a řádný postup při vykázání. Touto osobou není samotná oběť, ani osoba blízká ohrožené nebo vykázané osoby. Touto osobou se podle občanského zákoníku rozumí příbuzný v přímém pokolení, manžel, sourozenec, partner dle zákona o registrovaném partnerství a jiné osoby v rodinném nebo obdobném vztahu, za předpokladu, že újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá pociťuje jako újmu vlastní. Jiný policista nebo zaměstnanec policie nemůže být osobou nezúčastněnou. (Škod a kol., 2009)

Policie má v případě násilného incidentu mnohá oprávnění. Jak uvádí Králičková a kol. (2011), adekvátní řešení jsou především:

- vykázání násilné osoby
- zajištění osoby dle § 26 zák. o PČR, které může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody

- umístění násilné osoby do protialkoholní záchytné stanice, pokud je pod vlivem alkoholu nebo návykové látky
- v případě spáchání trestného činu zadržení osoby dle § 76 TrŘ
- zajištění psychologické pomoci oběti a jejího převozu do bezpečí (azylové domy, příbuzní, přátelé)

Násilná osoba se může na místě incidentu dopustit trestného činu nebo přestupku. Vykázání je pak vedeno pod novým samostatným číslem jednacím.

K přestupkům, kterých se může násilná osoba dopustit, patří zvláště § 49 přestupkového zákona (dále jen PŘZ), ve kterém jsou uvedeny přestupky proti občanskému soužití. Je nutné dodat, že tyto přestupky, pokud jsou spáchány mezi osobami blízkými, mohou být projednány pouze na návrh postižené osoby, který tato může podat do tří měsíců od incidentu u příslušného orgánu. Pokud tento návrh není podán, příslušný orgán se případem nebude zabývat, a to ani v případě, kdy je incident na místě sepsán Policií ČR a tato případ příslušnému orgánu oznámí.

Mezi trestné činy, které mohou ze strany násilné osoby na místě vzniknout, patří zejména:

- § 171 TrZ Omezování osobní svobody
- § 175 TrZ Vydírání
- § 199 TrZ Týrání osoby žijící ve společném obydlí
- § 146 TrZ Ublížení na zdraví
- § 185 TrZ Z násilnění
- § 186 TrZ Sexuální nátlak
- § 353 TrZ Nebezpečné vyhrožování
- § 354 TrZ Nebezpečné pronásledování (Trestní zákoník 2013)

K dalším významným zákonům, které se zabývají vztahy mezi partnery, patří zákon o rodině č. 94/1963 Sb.

V tomto zákoně jsou jasně vymezeny manželské povinnosti. Mezi tyto povinnosti patří to, aby si manželé byli věrni a aby vytvářeli zdravé rodinné prostředí. Při výskytu domácího násilí dochází k porušování těchto základních povinností ze strany násilníka. Situace je ještě komplikovanější, pokud se v rodině nachází nezletilé dítě. V péči o dítě je uložena

povinnost oběma rodičům. Proto také vznikají případy, kdy matka nechce od partnera odejít z důvodu obav, které souvisí s omezením kontaktu s dítětem.

6.2 Předběžné opatření

Pokud je nutné vykázání prodloužit a nepostačuje desetidenní lhůta, může ohrožená osoba podat u soudu návrh na předběžné opatření. K vydání předběžného opatření je příslušný okresní soud, v Praze plní tuto funkci deset obvodních soudů, v Brně je to městský soud.

Předběžné opatření upravuje Občanský soudní řád v § 76b). Návrh může podat ohrožená osoba přímo na soud, a to bez závislosti na tom, zda případ napadání partnerem řeší Policie ČR. Návrh na toto opatření se posílá písemně příslušnému okresnímu soudu podle § 74 odst. 5) Občanského soudního řádu. Soud musí o předběžném opatření rozhodnout do 48 hodin od podání návrhu, tedy od doručení. Samotné podání návrhu je bezplatné. (Králičková a kol., 2011)

Toto opatření trvá jeden měsíc. Pokud tomuto opatření předcházelo vykázání, počítá se měsíční lhůta až po skončení policejní lhůty. Opatření může být soudem prodlouženo na žádost ohrožené osoby. V tomto případě předběžné opatření nekončí a čeká se až na rozhodnutí soudu o prodloužení. *„Nejpozději však soudní předběžné opatření zanikne jeden rok od okamžiku nařízení.“* (Conwayová, 2007)

7 Intervenční centra

Jejich vznik byl odstartován v souvislosti s přijetím zákonů proti domácímu násilí v roce 2007. Intervenční centra jsou upravená v § 60a zák. č. 108/2006 Sb o sociálních službách. Mají za úkol poskytnout odbornou sociální, psychologickou a právní pomoc ohroženým osobám. Další úkoly, které plní, jsou informační a koordinační ve spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnickými zařízeními, policií a soudy. (Conwayová, 2007).

Pokud Policie České republiky (dále jen PČR) na místě incidentu vykáže násilnou osobu ze společného obydlí, je povinna vyrozumět do 24 hodin příslušné intervenční centrum. Intervenční centrum obdrží od PČR úřední záznam o vykázání a má 48 hodin na kontaktování ohrožené osoby. (Králičková a kol., 2011)

Intervenční centra poskytují :

Ambulantní a terénní služby, mezi které patří:

- sociálně terapeutická činnost
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při vyřizování osobních záležitostí

Pobytové služby:

- nabídka ubytování
- poskytnutí potravy a pomoc při zajištění potravy

Intervenční centra by neměla nahrazovat pomoc, kterou poskytují obce, občanská sdružení nebo nevládní organizace např. poradny, azylové domy. (Voňková a kol. 2008)

Hlavní náplní práce intervenčních center spočívá v poskytnutí krizové intervence, psychologická pomoc a tvorba bezpečnostního plánu. Jak uvádí Marvánová a kol.(2008), je cílem takové intervence odstranění aktuálně hrozícího nebezpečí, poskytnutí bezpečí pro oběť, zprostředkování dostupné pomoci a vytvoření individuálního bezpečnostního plánu. Tvorba bezpečnostního plánu se neobejde bez spolupráce ohrožené osoby, která se na tvorbě plánu aktivně podílí. Bezpečnostní plán připraví ohroženou osobu na kritickou situaci, aby mohla rychle a efektivně jednat. Plán může zahrnovat uložení důležitých telefonních čísel například čísla tísňových linek v mobilním telefonu, aby v případě

potřeby nebylo nutné je zdlouhavě dohledávat. V plánu může být s obětí propracována strategie, jak v určitých situacích uniknout a kam. Například uzamčení do místnosti, volání o pomoc.

7.1 Krizová intervence

Tato intervence může být ve formě prezenční nebo distanční pomoci.

- Prezenční – jedná se o:
  - a) ambulanti formu pomoci v krizi, hospitalizaci, mobilní a terénní služby. Ambulantní pomoc je poskytována klientům, kteří se sami dostaví do centra, kde je poskytována pomoc (ambulace krizových center, psychoterapeutické ambulace). Do ambulance se klienti dostávají po vlastním zvážení situace nebo na základě informovanosti od jiných institucí (pracovníci zdravotních a sociálních služeb, linky důvěry, policie apod.)
  - b) mobilní a terénní služby – krizová intervence je prováděna na místě, kde se nachází osoba, která potřebuje pomoc (nemocnice, škola, domov, ulice, místo, kde došlo k události)
- Distanční – tato forma pomoci je klientovi poskytována v případě, že se intervent nachází na jiném místě než klient. Jedná se o:
  - a) Telefonická pomoc – tuto zajišťují převážně linky důvěry prostřednictvím telefonu. Tyto linky mohou být specializovány na určitou problematiku (Linka důvěry pro děti a mládež, Gay linka pomoci), nebo poskytují služby různým klientům. (Špatenková a kol., 2004)
  - b) Pomoc přes internet – je velmi účinná díky množství uživatelů a dostupnosti tohoto média.

Mezi odborníky v této oblasti dochází k rozdílným názorům na formy krizové intervence. Někteří zastávají názor, že krizová situace by měla být řešena s klientem tváří v tvář. Jiní uvádějí, že distanční forma pomoci může být stejně efektivní jako ambulanti a v některých případech i efektivnější. (Špatenková a kol., 2004)

8 Přehled vykázání osob ve Zlínském kraji

Pokud dojde k násilí mezi partnery, které je ohroženou osobou oznámeno na Policii ČR, je situace na místě vyhodnocena a PČR může násilnou osobu vykázat.

Pro přehled bych uvedl několik grafů znázorňujících vykázání osob ve Zlínském kraji, pod který spadá obvodní oddělení ve Valašském Meziříčí, na kterém pracuji. Statistický přehled je zaznamenán od roku 2007, kdy začal platit zákon umožňující vykázat násilnou osobu.

Grafy č. 1 – 3 jsou statisticky zpracované záznamy Intervenčním centrem ve Zlíně.

Graf č. 1

Graf č. 1 znázorňuje počet vykázaných osob v jednotlivých územních odborech v rámci Zlínského kraje.

Zdroj (<http://domaci-nasili.cz/Download/statistika-cr-cely-2012.pdf> [online], staženo 31. října 2013)

Graf č. 2

Graf č. 2 znázorňuje počty vykázaní v rámci Zlínského kraje za rok 2012.

Zdroj (<http://domaci-nasili.cz/Download/statistika-cr-cely-2012.pdf> [online], staženo 31. října 2013)

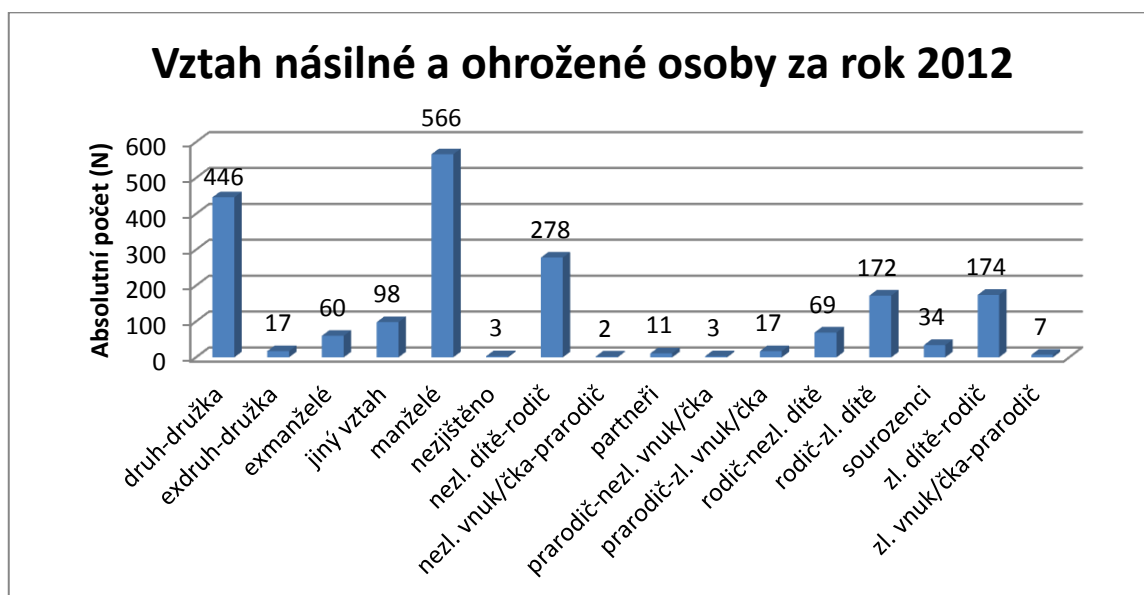
Graf č. 3

Graf č. 3 ukazuje na celkový počet vykázaných osob v celé České republice od roku 2007 do roku 2012. (<http://domaci-nasili.cz/Download/statistika-cr-cely-2012.pdf> [online], staženo 31. října 2013)

Následující graf č. 4 znázorňuje, v jakém vztahu jsou nejčastěji účastníci domácího násilí, tzn. vztah, ve kterém se domácí násilí nejčastěji objevuje. Graf jsem sestavil z údajů pracovníků Intervenčních center ČR, o.s.

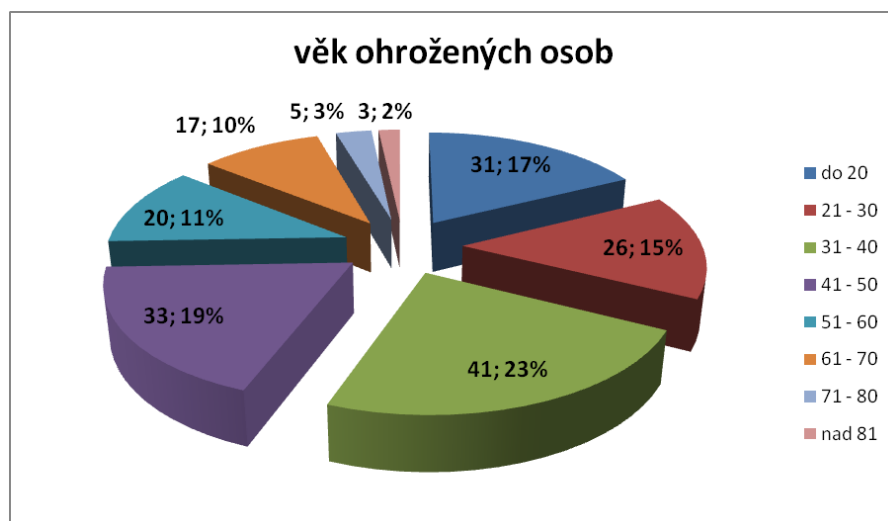
Graf č. 4

Z uvedeného grafu je zřejmé, že násilí mezi partnery se nejvíce objevuje ve vztahu manželé, dále pak druh a družka.

Zdroj (<http://domaci-nasili.cz/Download/statistika-cr-cely-2012.pdf> [online], staženo 31. října 2013)

Graf č. 5

Graf č. 5 znázorňuje průměrný věk obětí násilného vztahu.

Zdroj (<http://domaci-nasili.cz/Download/statistika-cr-cely-2012.pdf> [online], staženo 31. října 2013)

II Praktická část

9 Cíl práce

Cílem této práce je v teoretické části popsat nejnovější poznatky v oblasti násilí mezi partnery. V praktické části se budu věnovat jednotlivým případům různých forem násilí mezi partnery a jak tyto případy ovlivnily další průběh vztahu, případně jak tyto situace byly řešeny státními institucemi. Práce se pokouší zmapovat tyto případy a srovnat jejich průběh. Pokouší se poznat příčinu vzniku násilného chování partnera, kdy násilí vzniklo, jak dlouho ho oběť snášela a co bylo příčinou oznámení události Policii ČR. Práce se pokouší zjistit, jaká forma násilí ve vztahu převažuje, zda je alkohol příčinou agresivního chování partnera. Dále se snaží zmapovat postavení agresora ve společnosti. Pokouší se zjistit, zda se násilné chování partnera objevuje více v manželském nebo partnerském vztahu. Nedílnou součástí průzkumu jednotlivých případů bude také reakce oběti partnera a její podněty vedoucí k potrestání ze strany státních institucí. To znamená, zda dá souhlas k trestnímu stíhání, nebo jestli sepíše návrh na potrestání u přestupku občanského soužití mezi partnery.

Tato vyhodnocení by mohla sloužit jako součást preventivních programů a přednášek, týkajících se domácího násilí v rámci PČR, občanských sdružení a jiných institucí zabývajících se partnerským násilím.

10 Výzkumné otázky (násilí mezi partnery)

1. Je násilí mezi partnery častější u mladší generace partnerů než u generace starší?
2. Bude fyzické násilí převládajícím druhem agrese v partnerském vztahu?
3. Převládá u násilného chování pachatele požití alkoholu před incidentem?
4. Bývá vzdělání agresora na nižší úrovni?
5. Je násilí častější mezi partnery v manželském vztahu, nebo ve vztahu druh a družka?
6. V případě kdy policie řeší domácí násilí, bude souhlasit partner agresora s jeho potrestáním?
7. Využily oběti partnerského násilí pomoci intervenčního centra, nebo situaci řešily samy?
8. Zůstala oběť násilného vztahu se svým partnerem ve společném obydlí po vykázání nebo jiné formě potrestání?
9. Objevovalo se násilí mezi partnery od počátku vztahu, nebo až později?
10. Bylo násilí ze strany partnera oznámeno na Policii ČR obětí, nebo jinou osobou?

11 Metodika práce

Pro svou práci jsem zvolil kvalitativní metodu výzkumu.

„Cílem kvalitativního výzkumu je porozumět lidem a událostem v jejich životě.“

(Gavora, 2000)

V kvalitativním výzkumu se používají tato data:

- z rozhovorů
- z pozorování
- z rozboru dokumentů

Nejčastěji se pracuje s textem a se slovy. Kvalitativní výzkum je tedy různý výzkum, jehož výsledky nezpracováváme pomocí statistických procesů či dalších způsobů kvantifikace. Mezi nejčastější a nejužívanější explorační kvalitatívni výzkumu patří případová studie. V ní badatel usiluje o celostní porozumění případu v jeho přirozeném prostředí. Hlavním úkolem je objasnit vzájemné interakce mezi jedincem a okolním prostředím. Důležité je získat velké množství údajů z různých zdrojů. Mezi klíčové kvalitativní techniky patří všechny druhy pozorování, rozhovory, analýzy dokumentů. Badatelé v těchto případech zkoumají různé jevy s výjimečnou charakteristikou a vlastnostmi. Nebo se jedná o případy, které se vyskytují vzácně.

Z tohoto důvodu je případová studie velmi významným nástrojem uplatňovaným v řadě sociálních studií. Používá se například v sociologii, psychologii, pedagogice, medicíně. (Švaříček, Šedřová, 2007)

Kvalitativní výzkum probíhá tak, že si výzkumník na začátku výzkumu vybere téma a určí základní výzkumné otázky. Otázky mohou být modifikovány a doplňovány během výzkumu, sběru dat, analýzy. Proto je takový výzkum považován za emergentní nebo pružný. (Hendl, 2008)

Ve své práci jsem použil případovou studii založenou na analýze dokumentů. Z této analýzy bylo sestaveno 20 případových studií. Tyto se zakládají na výpisu z dokumentace Policie ČR. Výpis je tvořen z podaného vysvětlení osob dle §158/6 Trestního řádu, které hrály klíčovou roli v jednotlivých případech. K těmto je ještě přidán výpis z úředních záznamů Policie ČR, která prováděla na místě, kde k případu došlo, šetření. Jedná se o vybrané případy, ke kterým došlo ve Zlínském kraji, Praze a okolí. Případy byly sestaveny tak, aby nebylo možné identifikovat osoby v nich zúčastněné.

Při sestavování výsledných hodnot bylo použito čárkovací metody, kdy jednotlivé jevy, které se v případech vyskytovaly, byly sečteny a doplněny do tabulky a grafů.

K výpočtu četnosti byl použit vzorec:

$$f_i = \frac{n_i}{N} = \frac{n_i}{\sum_i n_i}, \text{ Hodnota } f_i \text{ byla následně vynásobena 100.}$$

(Chráska, 2007)

12 Kazuistiky

12.1 Kazuistika 1

Žena žije se svým manželem v rodinném domě na okraji města. Manželský vztah trvá 23 let. Společně vychovávají dvě děti. Dcera je již dospělá, pracuje ve výrobě. Syn studuje poslední ročník střední školy.

Žena pracuje v nemocnici ve směnném provozu. Její manžel je 3 roky bez zaměstnání.

V předchozích letech pracoval v lesnictví. Potíže ve vztahu vznikly, když manžel začal po uzavření manželství (před 23 lety) střídat zaměstnání. Neustále si stěžoval, že práce, kterou dělá, není ta, co by jej bavila. Když opustil své 4. zaměstnání, začal ve větší míře popíjet alkohol. Od té doby se situace v manželství silně zhoršila. Manžel se nepodílel na výchově dětí a mnoho času trávil v restauraci. Při výčitkách manželky vyvolával hádky a obhajoval důvody svého chování.

K hádkám mezi manžely pak docházelo čím dál častěji a při těchto incidentech byly přítomny i jejich, tehdy nezletilé, děti.

Fyzický útok začal asi před třemi lety. Bylo to v době, kdy přišel o své poslední zaměstnání. Tehdy poprvé dostala žena několik facek. Poté následovaly i tvrdší fyzické útoky, jako údery pěstí do tváře. Manžel byl nevypočitatelný, měnily se jeho nálady. Manželce nedával žádné peníze. Často odcházel z domu někam ven, ale své ženě neřekl, kam jde a kdy se vrátí. Vracel se třeba až za dva dny. Žena nedávala najevo své pocity a lidé z blízkého okolí nevěděli o jejím trápení s manželem. Její dcera znala otce, ale na přání matky se o situaci nikomu nezmiňovala. Při poslední návštěvě si dcera všimla, že má její matka monokl na levém oku a i přes to, že matka zapírala, věděla, co se jí stalo. Celou věc i bez souhlasu matky oznámila na PČR. V rodině bylo provedeno šetření a bylo zjištěno, že ze strany manžela dochází k fyzickému a psychickému násilí. Muž byl policistou ČR vykázán ze společného obydlí dle §44 zák. o PČR a ženě byla nabídnuta pomoc intervenčního centra. Manžel vykázání nesl těžce a několikrát i přes stanovený zákaz svou manželku telefonicky kontaktoval. Žena se od manžela odstěhovala a žije sama v bytě vedle dcery. Návrh na rozvod nepodala. Muž zůstal v domě, kde společně bydleli. Oba manželé se již nestýkají.

12.2 Kazuistika 2

Žena 44 letá žije se svým manželem 42 let ve městě, v bytě 1+1. Manželský vztah trvá 8 let. Vychovávají dceru, která navštěvuje základní školu. Žena pracuje na plný úvazek jako servírka v restauraci. Její manžel je v současné době na invalidním důchodě.

O domácnost se stará žena. Manžel již delší dobu požívá ve větší míře alkohol. Když je opilý, nekontroluje se, vodí si domů kamarády a je hlučný. V minulosti byl již několikrát z bytu vykázán pro násilné chování vůči své ženě. Muž však nebyl za své jednání potrestán, protože žena nikdy nedala souhlas k trestnímu stíhání svého muže a po deseti dnech ho opět přijala zpět do bytu.

K dalšímu incidentu došlo, když manžel přišel domů v podnapilém stavu v době, kdy zrovna koupala dceru. Manžel se ženě začal posmívat a urážet ji, jak je neschopná. Poté ji provokoval k tomu, aby mu dala facku a napadla jej, přitom jí bránil s dcerou odejít z koupelny. Incident vyvrcholil tím, že žena situaci nezvládla a manželovi dala facku. Ten ji ihned fyzicky napadl několika pohlavky a vyhrožoval jí. V domě pak začal rozhazovat hračky dcery a opilý se válet na zemi. Žena přivolala na místo městskou policii, jejíž příslušníci manžela předvedli na PČR, kde byl zajištěn a bylo realizováno jeho vykázání ze společného obydlí. Ve věci se jednalo o návrhový přestupek dle §68 PŘZ. Tento však nebyl na městském úřadě projednán, jelikož žena nepodala návrh na projednání a po 10 dnech muže opět přijala do společného obydlí.

Dle jejího vyjádření se po zásahu policie manžel vždy na nějakou dobu změní a vede řádný život. Manželský vztah trvá, nedošlo k podání návrhu na rozvod a oba manželé žijí i nadále ve společném bytě.

12.3 Kazuistika 3

Partnerský vztah trvá 8 let. Žena má 33 let a žije ve společné domácnosti se svým partnerem. Nevychovávají děti. Žena pracuje jako lékařka, muž má 39 let a je podnikatel ve stavební firmě. Žena zná svého partnera již od studií na vysoké škole. Vztah byl bez problémů do doby, kdy se oba partneři nastěhovali do domu, který postavil muž. Vztah narušovaly výčitky muže vůči partnerce, která chtěla založit rodinu. Muž měl ale na výchovu dětí odlišný názor. Žena pracovala v místě bydliště, muž byl často daleko od domova i po dobu několika dní nebo dokonce týdnů. V této době přišel ve vztahu zlom. Muž změnil své chování ke své partnerce, kterou často slovně napadal a ponižoval. Důvodem byly i maličkosti jako osobní věci, které si žena koupila, a muž jí to pak vyčítal. Začalo to urážkami na její inteligenci a končilo to fyzickým napadením. Pokud se žena slovně ohradila k výčítkám ze strany partnera, nastal problém. Bití od partnera bylo čím dál častější a žena v tu dobu chtěla ze vztahu odejít. Muž jí ale vyhrožoval fyzickou likvidací a také tím, že jí z domu, do něhož ona také investovala značné částky, nic nevyplatí.

Žena fyzické napadání ze strany svého přítele oznámila na PČR. V domě s ním ale již nebydlela, proto nebylo realizováno vykazání. Vyhrožování fyzickou likvidací a vydírání ze strany muže bylo prokazatelně zaznamenané e-maily a sms zprávami. Případ byl oznámen na městský úřad a na základě podání návrhu ženy také projednán.

Partneři se k sobě nevrátili a následovalo majetkové vyrovnání v občanskoprávním řízení.

12.4 Kazuistika 4

Žena má 47 let a žije na okraji města se svým 47 letým manželem v rodinném domě. Vychovávají 2 děti. Starší chlapec má 26 let, mladší sestra 24 let. Během manželství dochází k psychickému týrání ženy. Již na svatbě došlo k prvním projevům manželovy povahy. Během svatebního obřadu rodina ženy podle tamní zvyklosti zařídila úkoly pro ženicha, aby mohl získat nevěstu. Ženich na tento zvyk reagoval tak, že se odmítal úkolů zúčastnit a na zvyklosti reagoval negativně. Rodina a známí se s ním na svatbě nepohodli pro jeho názory, které zde v opilosti obhajoval.

V době trvání manželství musela žena snášet ponižování a nadávky. Muž se jí vysmíval a ponižoval ji i před dětmi. Po vyhrocených incidentech se pak snažil vždy situaci uklidnit a vzal ženu například na večeři. Nikdy se ale za své chování neomluvil.

Žena během několika let získala vyšší pozici v práci. Vystudovala vysokou školu, což jí pomohlo k dalšímu kariéernímu postupu v práci. Brzy měla vyšší plat než její manžel. A to vedlo k tomu, že docházelo k stále častějším incidentům v domácnosti ze strany manžela. Oznámení na policii bylo přijato v době, kdy muž vyhnal z domu svého syna, se kterým se nepohodl, protože se matky zastal. Chlapec, který měl v té době 19 let, se vrátil večer domů. Případ byl oznámen na městský úřad jako přestupek proti občanskému soužití dle §49/1c zák. č. 200/1990 Sb. Žena nepodala návrh na projednání případu a po tomto incidentu se odstěhovala z domu. Do domu se nevrátila a žije v městském bytě v podnájmu.

12.5 Kazuistika č. 5

Žena má 28 let a bydlí ve vesnici vzdálené několik desítek kilometrů od města. Žije v rodinném domě společně s manželem, kterému je 27 let. Manželství trvá 2 roky. Vztah se po několika měsících společného soužití obou manželů změnil. Muž přestal přispívat do společné domácnosti a peníze si nechává pro sebe. V manželství se objevovaly hádky. Žena byla napadána manželem, který po ní neustále požadoval nějaké peníze, i když má svůj příjem z práce. Oba manželé jsou zaměstnaní, bez dětí. Manžel své chování změnil v době, kdy se žena dozvěděla o jeho milence, kterou manžel navštěvoval. Při tomto odhalení začal manžel svou ženu bít a urážet. Po těchto incidentech se omlouval a slíbil, že s milenkou skončí. Když se chtěla žena odstěhovat, došlo k fyzickému napadení a vyhrožování. Žena proto zůstala doma. Manželovo chování se nezměnilo. Nadále trval jeho vztah s milenkou. Žena se rozhodla definitivně odejít. Při odchodu byla zastižena manželem, který se choval velmi agresivně a manželku udeřil pěstí. Když žena spadla na zem, ještě do ní několikrát kopl a odešel z domu. Žena se domů už nevrátila a odešla na policii, kde celou událost oznámila. Při vyšetřování policií na místě se muž doma nenacházel. Případ byl oznámen na městský úřad jako návrhový přestupek proti občanskému soužití. Žena podala návrh na projednání a domů se nevrátila. V současné době probíhá rozvodové řízení.

12.6 Kazuistika č. 6

Manželský vztah trvá 15 let. Manželé žijí ve společné domácnosti a vychovávají 8 letého syna. Žena má 48 let, muž má 52 let. Oba manželé podnikají v oblasti pohostinství. V tomto vztahu se vyskytovaly neshody a hádky od počátku. Když se manželům narodil syn, vztah se zhoršil. Syn byl rodiči manipulován. Muž i žena střídavě oznamovali na policii ČR společné neshody. Zpočátku se zdálo, že šlo o vzájemné napadání mezi nimi. Když se ale muž odstěhoval z domu, který patří jeho manželce, došlo k fyzickým útokům na její osobu. Manželku napadl, když ji potkal na procházce se synem. Několikrát ji udeřil otevřenou dlaní, tahal ji za vlasy a před synem jí vyhrožoval. Tento případ žena oznámila na policii, která věc řešila společně s orgánem sociálně právní ochrany dětí.

I přesto došlo k dalším útokům ze strany manžela, který odmítá rozvod a manželku pronásleduje v práci a osobním životě. Na základě zjištěných důkazů, sms zpráv, e-mailů, svědeckých výpovědí byl případ posouzen jako nebezpečné pronásledování a muži bylo sděleno podezření z tohoto trestného činu. Muž nebyl v minulosti trestán. Než se případ dostal k soudu, muž se odstěhoval z města a s manželkou se již nestýká.

Před svým odstěhováním podal na ženu několik trestních oznámení v různých obvodech Policie ČR.

Syn zůstal u své matky. Manželství nebylo do současné doby rozvedeno.

12.7 Kazuistika č. 7

Manželský vztah trvá 2 roky. Žena je ve věku 26 let, muž má 27 let. Manželé žijí ve městě. Manželka je na mateřské dovolené. Manžel pracuje jako dělník. Mezi partnery docházelo k neshodám již před svatbou. Po svatbě začal muž ve větší míře popíjet alkohol. Se svou manželkou trávil minimum času. Večer po práci odcházel za přáteli a vracel se nad ránem domů. Při návratu v podnapilém stavu mu manželka domlouvala a on ji fyzicky napadl. Případ byl oznámen dvakrát na Policii ČR, kdy po příjezdu na místo incidentu začala manželka situaci bagatelizovat a manžela se zastávat. Věc byla dvakrát oznámena na městský úřad jako přešůpek proti občanskému soužití. Manželka však nikdy nepodala návrh na projednání. S manželem žije nadále v malém bytě poblíž centra města. Situace se vždy opakuje. Incidentsy v domácnosti řešila i Městská policie. Ženě byla nabídnuta pomoc občanskými sdruženími, které se zabývají domácím násilím. Ona to však odmítala. Uváděla, že si dokáže zjednat pořádek sama. Při nezvládnutí situace volá na Policii ČR.

12.8 Kazuistika č. 8

Manželský vztah trvá 3 roky. Ženě je 29 let, muž má 28 let. Společně vychovávají 2 letého syna. Od svatby žijí manželé v bytě poblíž města a na vesnici staví nový dům. Muž pracuje s výpočetní technikou, žena je v domácnosti. Muž trpí od dětství depresemi. Po svatbě se deprese zhoršily. Docházelo ke slovnímu napadání ženy a prosazování svých názorů na úkor manželky. Její návrhy ohledně domácnosti manžel nevyšly. Když se vracel z práce domů v pozdních hodinách, vždy vyvolával hádky. Vadilo mu třeba to, že v domě není uklizeno (i když byl v domě pořádek), nachystané jídlo, které mu nechutnalo. Při hádce, kterou vyvolal, rozbíjel nádobí a zařízení bytu. O jeho depresích manželka věděla už před svatbou, vždy to ale nějak zvládli. V poslední době se deprese u manžela zhoršily, přestaly zabírat léky, které mu předepsal lékař. Muž přistihl ženu při odchodu ze společného domu. Zaútočil na ni a vyhrožoval zabitím. Došlo k incidentu, muž jí vyhodil věci, rozčílil se a manželce vyhrožoval, že ji zabije. Manželka přivolala Policii ČR. Na místě byla věc vyřešena oznámením na městský úřad. Žena odešla zpět ke svým rodičům a zažádala o rozvod. Manžel začal vyhrožovat sebevraždou. Psal sms zprávy, že se bude léčit a vše zase bude v pořádku. Žena se ale k manželovi nevrátila. Vyhrožování sebevraždou přestalo v okamžiku, kdy případ začala řešit Policie ČR na základě oznámení manželky. Na internetových sociálních sítích se občas objevují manželovy básně o životě a smrti a lítost nad neúspěšným vztahem.

12.9 Kazuistika č. 9

Partnerský vztah trvá 8 let. Žena má 50 let a podniká z domova, muž má 52 let a pracuje jako lékař. Partneři bydlí v centru města, nevychovávali děti. Oba začali mít problémy od počátku společného bydlení. K hádkám docházelo stále častěji. Důvodem byly vztahy v rodině, kdy partnerovi vadily návštěvy rodinných příslušníků partnerky, její utrácení financí a jiné věci. Když došlo k prvnímu fyzickému napadení, byla na místo přivolána Policie ČR. Tuto přivolali sousedé. V době šetření na místě, žena uvedla, že se s partnerem nepohodli, ale že už si věci dali do pořádku. Případ tedy nebyl v té době řešen. O několik dní později zavolala Policii ČR sama žena. Když tato přijela na místo, žena měla na tváři podlitiny a z nosu jí tekla krev. Muž se na místě nenacházel. Nábytek v bytě byl rozházen. Žena se nechala ošetřit v nemocnici a přinesla lékařskou zprávu, v níž si popsané zranění vyžadovalo delší dobu léčení. Muž byl z bytu vykázán i přes svou nepřítomnost. Později mu bylo hlídkou policie předáno potvrzení o vykázání. Věc byla vyřešena oznámením na městský úřad jako návrhový přestupek. Žena nepodala návrh na projednání. Po tomto incidentu, když skončila lhůta pro vykázání, se objevila další fyzická napadení ze strany partnera, tyto ale žena po oznámení na PČR bagatelizuje a uvádí vzájemné neshody, které společně zvládnou. Žena svoji situaci vyřešila tak, že se odstěhovala za novým přítelem. Muž si také našel novou partnerku.

12.10 Kazuistika č. 10

Manželský vztah trvá 12 let. Muž má 44 let, žena je ve věku 42 let, žijí společně v bytě poblíž centra města. Žena pracuje v obchodním domě, muž v prosperující firmě. Oba vychovávají dvě dcery (10 a 6 let). Manžel se léčí s depresemi. Asi posledních 6 let léčbu zanedbával a ve větší míře pil alkohol. Domů se vracel v podnapilém stavu a vyvolával hádky. Vadily mu „špatně“ uklizené hračky dětí, které vzbudil a nutil je hračky znovu uklidit. Manželce vyhazoval nádobí ze dřezu, protože bylo neumyté. Při incidentu manželka na muže křičela, aby nechal děti i ji na pokoji a šel pryč. Muž v této situaci zareagoval agresivním napadením ženy, které zlomil ruku. Starší desetiletá dcera přivolala Policii ČR. Muž se odmítl s policisty bavit a vyhazoval je z bytu. Proto byl zajištěn a převezen do policejní cely. Následovalo jeho vykázaní ze společné domácnosti. Po vykázaní Policií ČR podala žena návrh na předběžné opatření u soudu, který vykázaní prodloužil o další měsíc.

Muž se během vykázaní odstěhoval do novostavby domu, který začali původně společně s ženou budovat. Žena zůstala v bytě. V současnosti probíhá rozvodové řízení.

12.11 Kazuistika č. 11

Partnerský vztah trvá 6 let. Partneři žijí v rodinném domě na vesnici. Žena je rozvedená, má 46 let, muž je také rozvedený ve věku 51 let. Oba mají dospělé děti, které žijí samostatně. Ve vztahu docházelo k občasným hádkám kvůli financím v rodinném rozpočtu. Na místo byla několikrát přivolána hlídka Policie ČR, kterou vždy zavolala žena. Její stížnosti na partnera jsou kvůli jeho urážkám a používání věcí, které jí patří (např. její mobil, odložené peníze). Muž vše popřel a v přítomnosti policie se choval klidně. To se opakovalo několikrát a případ byl vždy oznámen na městský úřad jako přešupek proti občanskému soužití. Když se žena vracela pozdě domů, muž zamkl hlavní vchod a nechtěl ji pustit do domu. V tomto případě taktéž žena přivolala Policii ČR. K fyzickému napadení došlo, když si žena od partnera půjčila peníze a pak mu je odmítla vrátit. Muž ženu tahal za vlasy, dal jí několik úderů pěstí do tváře a pak z domu odešel. Žena se nechala ošetřit v nemocnici a zprávu předala na policii. Případ byl řešen opět jako přešupek proti občanskému soužití a oznámen na městský úřad. Žena nikdy nepodala návrh na projednání. Partner se odstěhoval a v současné době probíhá soud o rozdělení majetku.

12.12 Kazuistika č. 12

Manželský vztah trvá 11 let. Manželé žijí na vesnici a vychovávají 1 dítě ve věku 4 let. Muž má 36 let, pracuje jako číšník. Žena má 34 let a je zaměstnána jako učitelka. Tento vztah byl bez problémů do doby, než začal manžel pracovat v jiné restauraci. Zde začal jeho problém se závislostí na hracích automatech. Z práce se vracel pozdě. Při splácení společné hypotéky docházelo k problémům s financemi, které manželovi chyběly. Nedostatek peněz byl příčinou hádek a neshod mezi partnery. Manžel vyžadoval po ženě, aby si našla lépe placenou práci a vinil ji z nezvládnání splátek hypotéky. Manželka si našla další práci na částečný úvazek, jako uklízečka. Neshody vyvrcholily v době, kdy muž nepřispíval žádnými penězi do rodinného rozpočtu a vyžadoval po manželce stále více peněz pro sebe. Když mu žena odmítla peníze dát, násilím si je od ní bral sám. Manželka o peníze bojovala, např. je někam schovala. Muž ji za to fyzicky napadl kopanci a údery pěstí. Žena situaci oznámila na Policii ČR společně s matkou, která ji podporuje. V době šerení policie na místě byl manžel v podnapilém stavu a odmítal se s policisty bavit. Byl zajištěn a převezen do cely. Vykázání nebylo uskutečněno. Na základě lékařské zprávy a zdravotního stavu ženy byl případ posouzen jako přešůpek proti občanskému soužití a věc byla oznámena na městský úřad. Žena podala návrh na projednání případu.

V době manželova zajištění se žena odstěhovala ke své matce a již se k němu nevrátila. Muž žije sám, nevykazuje zájem o dítě.

12.13 Kazuistika č. 13

Manželský vztah trvá 30 let. Muž má 52 let a pracuje pro České dráhy, žena má 50 let a je nezaměstnaná. Nevychovávali žádné děti. Společně bydlí na vesnici. Manželé mají statek s domácími zvířaty. Žena se stará o domácnost a o zvířata. Společné soužití nebylo úplně harmonické. Problémy vznikaly, když žena pracovala na statku společně s mužem. Muž byl na práci příliš pečlivý a vadilo mu, jak ji vykonává jeho žena. Nelíbilo se mu, kolik krmiva dává zvířatům, a také zdánlivý nepořádek v domě. Nejvíce se s ženou hádal v letních měsících, když byla práce na poli a sušilo se seno. Poprvé svoji ženu fyzicky napadl, když odmítala vytrhat plevel ze zahrádky se zeleninou, který už předtím plela. Podle manžela ale nedůsledně.

Po napadení měla žena podlitiny a pohmožděné rameno. S napadením se svěřila bratrovi. Ten celou věc oznámil na Policii ČR. Při šetření policie na místě se muž choval klidně a svoji agresi připisoval pracovnímu přepětí doma a zvýšeným nárokům v práci. Případ byl oznámen na městský úřad. Manželka nepodala návrh na projednání. K dalšímu fyzickému napadení došlo po třech měsících od přechozího útoku. Manžel se vrátil z práce v podnapilém stavu a rozčiloval se kvůli tomu, že zvířata ve stájích měla málo vody. Manželka jej přesvědčovala o tom, že vodu dolévala, on jí dal několik facek a vyhnal ji z domu. Manželka sama přivolala Policii ČR. Muž byl na místě zajištěn a následovalo jeho vykázání.

Případ byl opět oznámen na městský úřad jako přestupek proti občanskému soužití. Ani po tomto incidentu žena nepodala návrh na projednání. Vykázání nebylo prodlouženo předběžným opatřením soudu, protože žena nepodala návrh.

Manželé žijí nadále ve společném domě.

12.14 Kazuistika č. 14

Partnerské soužití trvalo 6 let. Žena má 29 let a pracuje ve zdravotnictví, muž je lékař a má 41 let, je rozvedený. Žijí v bytě v centru města. Nevychovávají žádné děti. Vztah byl bez problémů jen do doby, než si muž našel práci jako lékař ve větším městě. Muž nebyval doma, a když se vrátil, docházelo k hádkám. Začínal mu vadit vzhled partnerky a urážel ji. Násilí ze strany muže se stupňovalo. Častokrát na ženu křičel, později svou agresi zvyšoval pohlavky a fackami. Žena měla z muže strach, ale nechtěla jej opustit. Problémy s mužem oznámila, když se muž v opilosti vrátil z práce a vyhazoval ji z bytu. Při tomto incidentu ženu škrtil takovým způsobem, že měla strach o svůj život. Během škrcení jí několikrát sdělil, že ji zabije.

Po příjezdu hlídky Policie ČR na místo incidentu se muž choval arogantně a v opilosti sdělil, že byt je jeho a svou partnerku v něm nechce. Žena skončila v nemocnici na pozorování. Ve věci bylo zahájeno trestní řízení a muž byl podezřelý z nebezpečného vyhrožování.

Žena od muže odešla, ale v rámci trestního řízení nespolupracovala, nechtěla věc řešit. Muž si do bytu nastěhoval novou partnerku.

12.15 Kazuistika č. 15

Manželský vztah trvá 12 let. Žena má 42 let, žije s mužem ve věku 43 let v městském bytě. Žena pracuje jako podnikatelka, muž je kuchař. Nevychovávají děti. Problémy začaly už po dvou letech manželství. Muž se choval k manželce hrubě. Vyžadoval po manželce sex i přes její nechuť. Manželku urážel a dával najevo pohrdání v oblasti sexuálního života. Po manželce začal požadovat různé sexuální praktiky, které se ženě nelíbily. Později začal domů vodit různé kamarády, které žena neznala. S nimi pak chtěl provozovat sexuální praktiky, do kterých se snažil zapojovat svoji ženu. Ona to odmítala. Manžel ji začal fyzicky napadat. Vyžadoval po ní i účast na swingers párty, které se žena vždy odmítla účastnit. Po fyzickém napadení mužem, žena podala první oznámení na PČR. Při šetření PČR na místě žena uvedla, že k fyzickému napadení vlastně nedošlo, že se pouze s manželem neshodli. Věc byla oznámena na městský úřad. Případ ale nebyl projednán, protože žena nepodala návrh na potrestání muže. Poslední oznámení podala žena osobně na obvodním oddělení Policie ČR. Zde oznámila, že byla znásilněna svým manželem a jeho kamarádem v jejich bytě. Žena byla zjevně zraněná. Měla zlomený nos a vykloubené rameno. Muž byl zadržen a bylo zahájeno trestní řízení. Soud rozhodl o nepodmíněném trestu odnětí svobody muže.

12.16 Kazuistika č. 16

Partnerské soužití trvá 5 let. Žena má 32 let, muž má 41 let, žijí v rodinném domě poblíž města. Vychovávají tříletého syna. Žena pracuje v domově pro seniory, muž je obchodní zástupce. Po narození dítěte si muž našel další pracovní uplatnění jako poradce firmy obchodující s léčebnými přípravky. Muž doma trávil mnohem méně času než předtím.

Když byl doma, zakazoval ženě opouštět domácnost. Vyžadoval, aby byla po dobu jeho pobytu doma s ním. Muž vyvolával hádky. Na ženu žárlil a pokaždé, když odcházela z domu, ji sledoval. Kontroloval její mobilní telefon a e-maily. Po příchodu domů z práce ženu zastihl s kamarádkami, které ji navštívily. Kamarádky vyhnal z domu a ženě nadával. Také ji fyzicky napadl několika údery pěstí. Kamarádky přivolaly Policii ČR. Při šetření policie se muž choval neklidně a agresivně. Před hlídkou křičel na ženu a chtěl z domu odejít se synem, který s otcem odejít nechtěl. V té době byl muž zjevně pod vlivem alkoholu. Byl na místě zajištěn a převezen do policejní cely na obvodním oddělení. Případ byl oznámen na městský úřad. Žena podala návrh na projednání a od muže se odstěhovala ke svým rodičům.

Muž ale ženu sledoval, a to jak v práci, tak i u jejích rodičů. Po odstěhování od muže začaly ženě přicházet výhrušné sms zprávy. Při převzetí syna jej v určenou dobu (po domluvě) nevrátil a odjel s ním mimo město. Žena věc oznámila na Policii ČR. Muž se po třech dnech vrátil domů, dítě bylo v pořádku. Ve věci bylo zahájeno trestní řízení proti muži za nebezpečné pronásledování.

12.17 Kazuistika č. 17

Partnerský vztah trvá 14 let. Žena je ve věku 36 let a pracuje jako učitelka na základní škole. Muž má 35 let a pracuje jako úředník na městském úřadě. Bydlí v rodinném domě na okraji města. Společně vychovávají šestiletého syna. Žena se v partnerském vztahu cítila vždy omezována mužem, který kontroloval rodinný rozpočet. Problémy nastaly, když si partneři vzali hypotéku na rekonstrukci společného domu. V rodinném rozpočtu scházely peníze. V této době začal muž utrácet peníze na hracích automatech. Když se mu ve hře nedařilo, sdělil ženě, že mu někdo ukradl více peněz. Když ale do rodinného rozpočtu přinesl peníze navíc, řekl, že peníze našel. Domů se vracel pozdě. K problémům došlo, když partneři nebyli schopni splácet hypotéku a žena zjistila, že muž si vzal další dvě půjčky od nebankovních společností. Část majetku propadla exekuci. Muž kladl veškerou vinu ženě a vyvolával hádky. Z výplaty ženě zůstávalo velmi málo peněz, protože muž jí peníze, které si ukládala doma, bral. Pokud mu žena odmítla peníze dát a schovala je, tak se muž choval velmi agresivně a ženu bil. Hádkám byl přítomen i nezletilý syn partnerů, který situaci těžce nesl a v noci se pomočoval. Na Policii ČR bylo přijato oznámení od kolegy ženy, který se jí v práci ptal na viditelné modřiny ve tváři. Žena mu vždy sdělila, že má problémy se srážením krve, a proto se jí po těle dělají modřiny. Policie ČR ženu vyslechla. Při výslechu žena uvedla, že se občas s manželem hádají, ale ona situaci nechce řešit a sdělila, že modřiny jí neudělal partner. Neuvedla, z čeho měla modřiny ve tváři.

Žena sama situaci oznámila na Policii ČR, když muž přišel domů opilý a vzal jí všechny peníze. Partnerka se bránila a snažila se mu vysvětlit, že peníze má odloženy na splátku a lyžařský výlet syna. Došlo k hádce a muž ženu shodil ze schodů. Poté zavolal na místo rychlou záchrannou službu. Posádce se žena svěřila, že ji napadl partner. Záchrankou byla na místo přivolána Policie ČR, která podnapilého muže vykázala ze společného obydlí podle zákona o PČR. Vykázání předcházely výslech ženy a syna. Po vyšetření zraněné ženy bylo zjištěno, že má zlomená dvě žebra a vykloubené rameno. Případ byl řešen jako trestný čin ublížení na zdraví.

Po incidentu se muž i přes zákaz několikrát vrátil k ženě domů, žena ho přijala a věc neoznámila. Tato skutečnost byla zjištěna od sousedů při kontrole PČR. Žena nepodala návrh na předběžné opatření u soudu a po skončení vykázání se muž do domu vrátil. Situace se opakovala ještě dvakrát, kdy muž byl vždy vykázán ze společného obydlí. Žena situaci doposud nevyřešila a s partnerem žije v domácnosti dál.

12.18 Kazuistika č. 18

Manželský vztah trvá 20 let. Žena má 46 let a pracuje jako servírka, muž má 52 let a je bývalý řemeslník, nyní v invalidním důchodě. Společně bydlí v rodinném domě na vesnici. Vychovávají 17 letého syna a 20 letou dceru. Problémy v manželském vztahu nastaly po několika letech po svatbě. Muž onemocněl a přišel o jednu dolní končetinu, která mu byla amputována v oblasti kolene. Po amputaci končetiny začal ve větší míře pít alkohol a choval se agresivně ke své manželce i dětem. Časté byly manželovy schválnosti, kdy zamykal byt, do kterého nechtěl pustit ženu a děti. Často si v bytě v nočních hodinách pouštěl hlasitou hudbu a budil tak ženu i děti. Tyto situace několikrát řešila Městská policie i Policie ČR. Na ženu velmi žárlil a kontroloval její příchody z práce domů. Když přišla žena z práce pozdě domů, tedy po zavírací době restaurace, kde pracovala, muž ji čekal doma v podnapilém stavu. V těchto případech manželku fyzicky napadl.

Žena po vzniku incidentu zavolala PČR. Z počátku byl případ oznámen na městský úřad jako přešůpek proti občanskému soužití. Po dalších podobných oznámeních byl muž vykázán ze společného bytu podle zákona o PČR. Celkem byl vykázán čtyřikrát. Situace se opakovaly. Žena nepodala návrh na předběžné opatření podle občanského soudního řádu a muž se po uplynutí lhůty vrátil zpět domů. Při dalších incidentech, když přijela hlídka PČR na místo, muž měl již sbaleny věci a čekal na předání potvrzení o vykázání.

Manželé žijí nadále ve společném domě.

12.19 Kazuistika č. 19

Manželský vztah trval 11 let. Žena má 40 let a pracuje jako lékařka, muž má 48 let a podniká s nemovitostmi. Manželé žili společně v domě poblíž centra města. Vychovávali 10 letého chlapce. Žena se chtěla od muže odstěhovat hned po svatbě kvůli změně chování po uzavření manželství. K ženě se choval hrubě, vadila mu rodina ženy a její kamarádi. Pokud odjížděl na dovolenou, manželku nechal doma a jel s kamarády. K ženě se choval arogantně a vyžadoval její poslušnost. Když žena dala najevo svoji nelibost a vyhrožovala, že od něj i s dítětem odejde, fyzicky ji trestal. K napadení ženy došlo i v nemocnici, kde pracovala, a to z důvodu, že manželovi omylem vzala s sebou do práce klíče od vozidla. Tento případ byl oznámen na Policii ČR. Příklad byl řešen jako přestupek proti občanskému soužití a byl oznámen na městský úřad. Žena podala návrh na projednání. K dalšímu incidentu došlo v jejich společné domácnosti v souvislosti s návštěvou otce manželky. Žena slíbila otcovi, že ho její muž odveze domů. Muž to odmítl, a proto ho odvezla žena. Při návratu domů jí dal několik facek a sdělil jí, aby si nezvykala zneužívat jeho osobu. Věc byla řešena Policií ČR opět jako přestupek proti občanskému soužití. Po tomto incidentu podal muž trestní oznámení na svoji ženu s tím, že si předchozí oznámení vymyslela. K tomu doložil jako důkaz nahrávku, kde žena přiznává svoji vinu. Při poslechu nahrávky ale bylo zřejmé, jak muž s ženou slovně manipuluje a vynucuje si její výpověď. Muž se od ženy odstěhoval do novostavby, kterou si nechal postavit. V současné době probíhá soudní řízení o svěřeni syna do péče.

12.20 Kazuistika č. 20

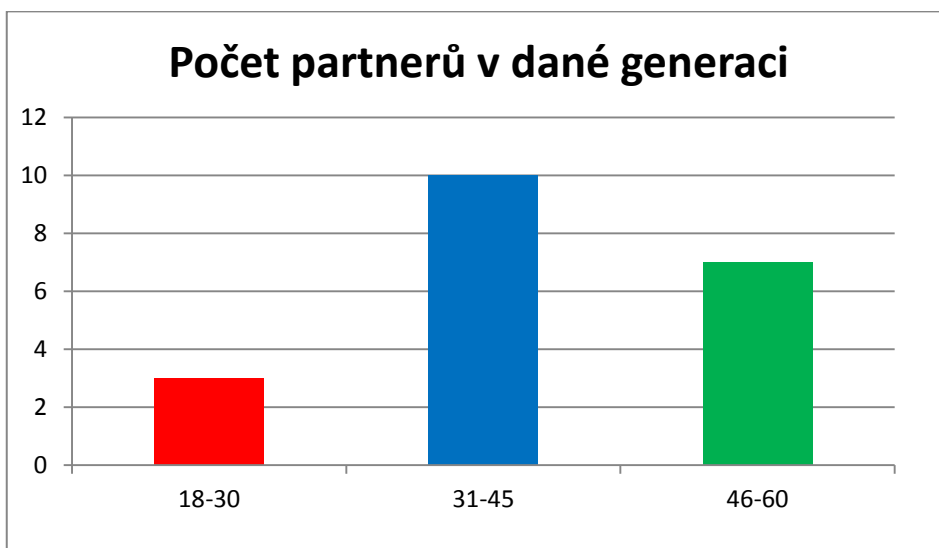
Manželský vztah trvá 6 let. Žena má 34 let a pracuje v obchodním domě jako prodavačka. Muž má 37 let a je pomocníkem na stavbě. Oba manželé žijí v domě na vesnici. Společně vychovávají dceru, které je 5 let. Ve vztahu se vyskytovaly problémy ještě před svatbou. Muž byl na protialkoholní léčbě. V době, kdy měli svatbu, měl muž období, kdy alkohol nepil. Po svatbě se vše změnilo a muž opět ve větší míře požíval alkohol. Domů z práce se vracel pod vlivem alkoholu. Když měl volno, napil se jen někdy. V podnapilém stavu byl vždycky agresivní a vulgární. Po domě chodil ve špinavých botách a nepřevlečen uléhal do postele. To ženu rozčilovalo a muže napomínala. Pokud na něj žena silně naléhala, dal jí několik facek a šel spát. Tyto situace žena neoznamovala. S chodem domácnosti ženě nepomáhal, a pokud se snažila jej do něho zapojit, nadával jí a napadal ji. Situace se zhoršovala tím, že muž začal pít alkohol i v době, kdy jeli jako rodina na dovolenou, anebo když navštěvovali rodinu. Na jedné z rodinných návštěv začal v podnapilém stavu urážet rodinu ženy, a když se jej pokoušeli uklidnit, fyzicky je napadl. Po tomto incidentu jeli s ženou domů, přičemž se muž choval velmi podivně. Žena odešla spát a muž zůstal venku. Chvilí potom uslyšela žena hluk v kuchyni. Šla se tam proto podívat a spatřila muže, jak sekyrou v ruce rozbíjí nábytek. Vrátila se do pokoje a zavolala na Policii ČR. Při příjezdu na místo nebyl muž doma zastižen. Na místě byl vidět rozbitý nábytek a stopy krve na podlaze. Muž byl nalezen zraněný v kůlně u domu, kde se pokoušel pořezat se na zápěstí. Na místo byla hlídkou PČR přivolána rychlá záchranná služba. Muž byl ošetřen a byl doporučen převoz do psychiatrické léčebny. Žena se od muže i s dcerou odstěhovala. V současné době muž opět podstupuje léčbu. Když jej žena občas navštíví, dochází k incidentům, které řeší PČR jako přestupek proti občanskému soužití. Návrh na projednání ale žena nepodala.

13 Výsledky

Tabulka č. 1 znázorňuje počet partnerů ve vymezené věkové kategorii

Věk	Počet partnerů v dané generaci	Procentuální vyjádření
18-30	3	15
31-45	10	50
46-60	7	35

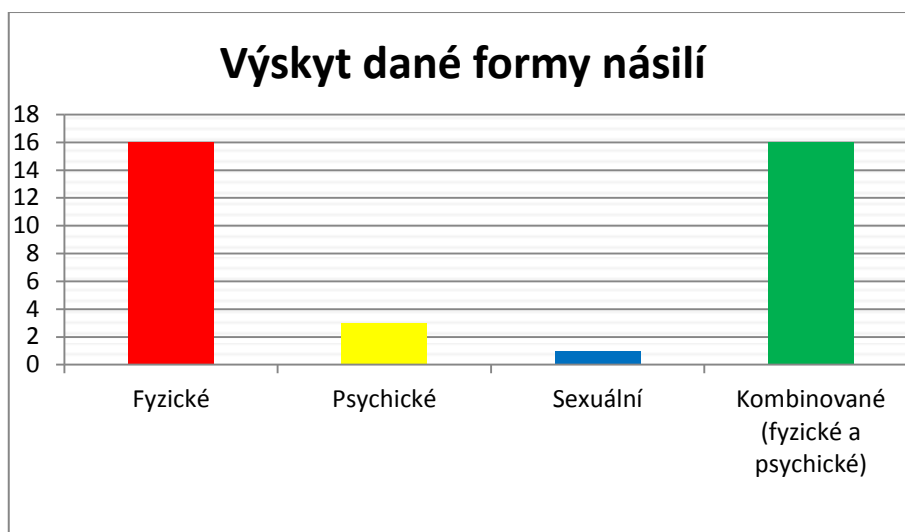
Graf č. 6

Tabulka č. 2 znázorňuje, v jakém počtu se jednotlivé formy násilí ve vztahu vyskytují

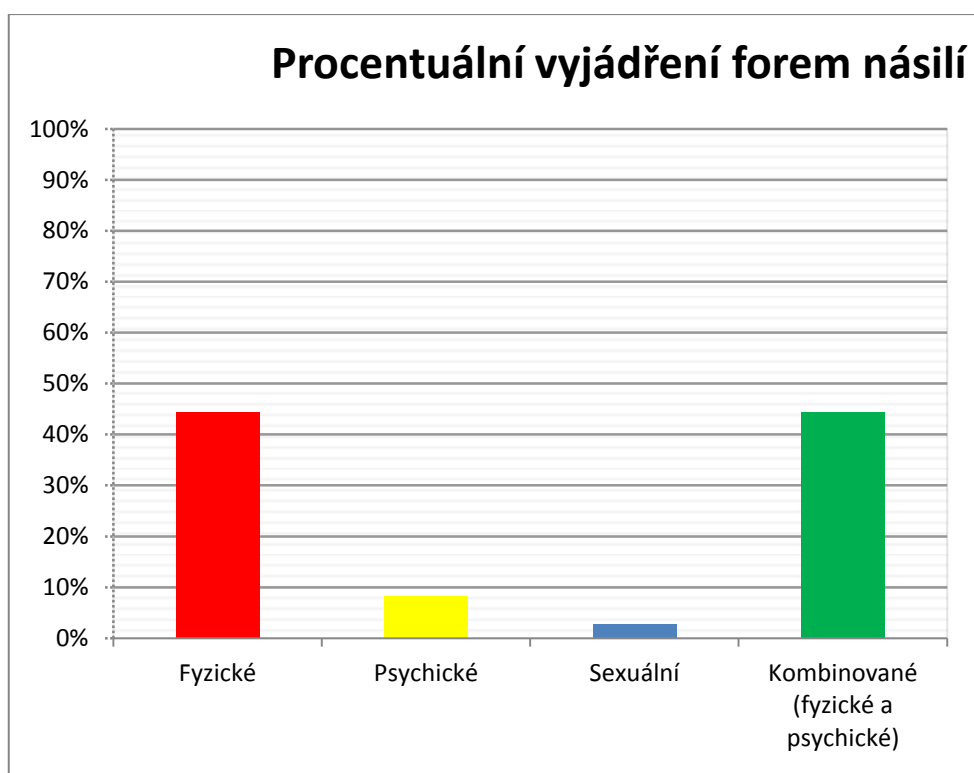
Formy násilí	Výskyt dané formy násilí	Procentuální vyjádření
Fyzické	16	44,4
Psychické	3	8,3
Sexuální	1	2,8
Kombinované (fyzické a psychické)	16	44,4

Graf č.7

Graf č. 7 znázorňuje, v kolika případech se vyskytují dané formy násilí.

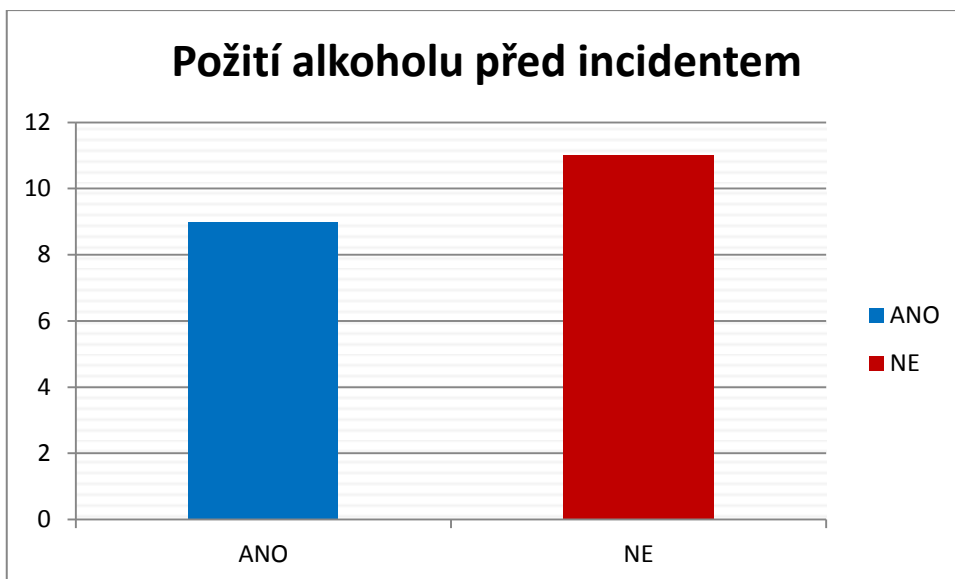
Graf č. 8

Tabulka č. 3 znázorňuje, v kolika případech se vyskytlo požití alkoholu násilníkem

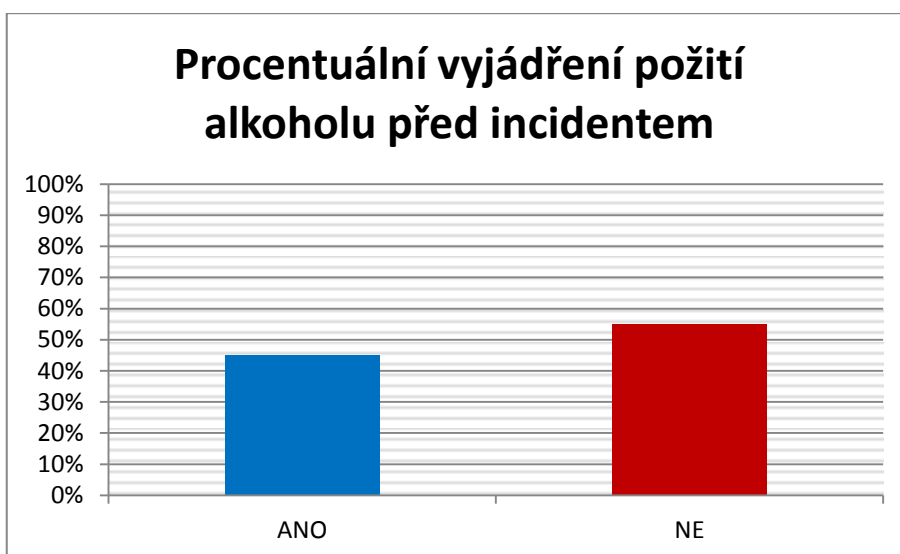
Požítí alkoholu násilníkem před incidentem	Počet	Procentuální vyjádření
ANO	9	45
NE	11	55

Graf č. 9

Graf č. 9 znázorňuje, zda byl před incidentem požit alkohol a v kolika případech.

Graf č. 10

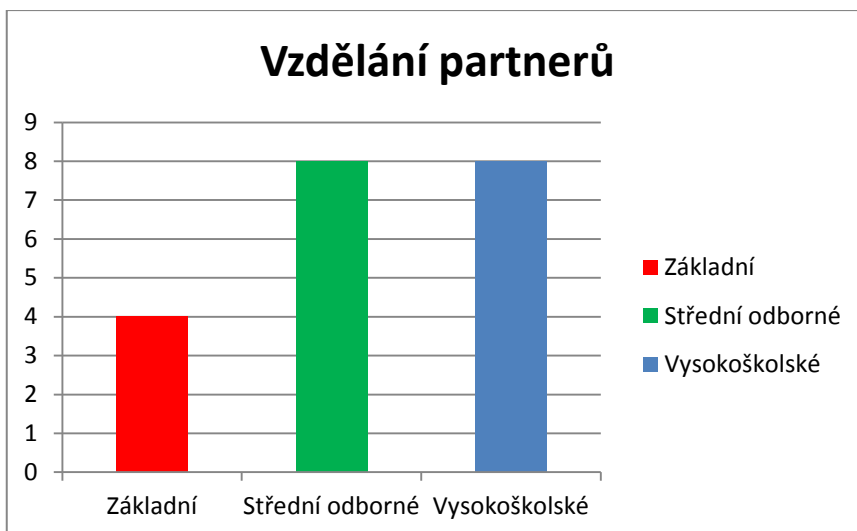

Tabulka č. 4 Znáznorňuje vzdělání partnerů

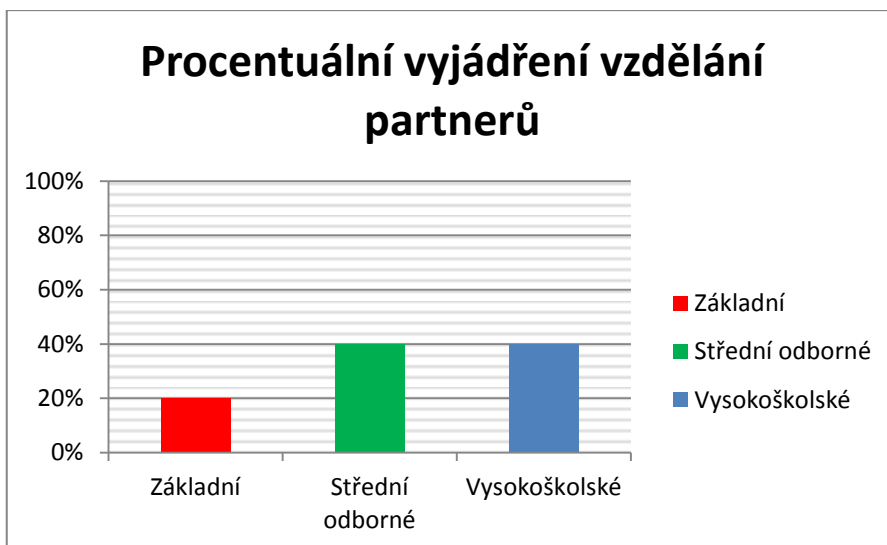
Vzdělání	Počet	Procentuální vyjádření
Základní	4	20
Střední odborné	8	40
Vysokoškolské	8	40

Graf č. 11

Graf č. 11 znázorňuje vzdělání partnerů

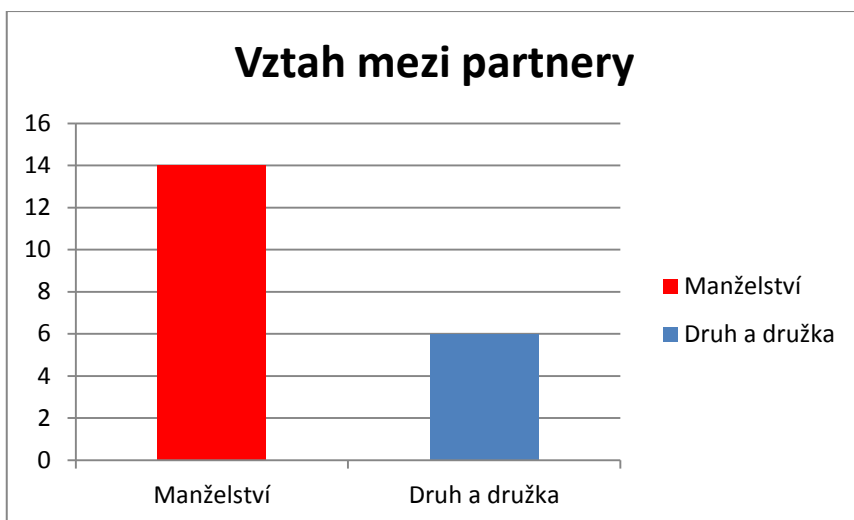
Graf č. 12

Tabulka č. 5 znázorňuje formy partnerského soužití

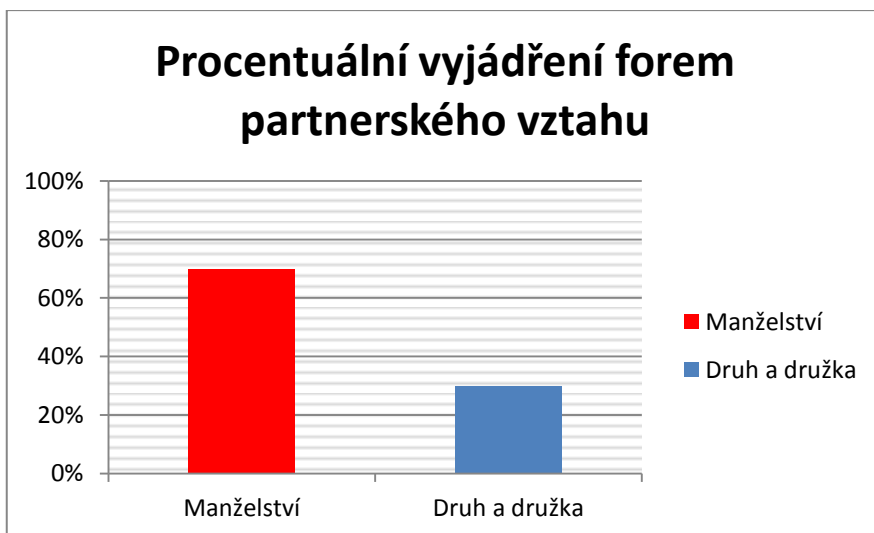
Partnerský vztah	Počet	Procentuální vyjádření
Manželství	14	70
Druh a družka	6	30

Graf č. 13

Graf č. 13 znázorňuje, v jakém jsou partneři vztahu

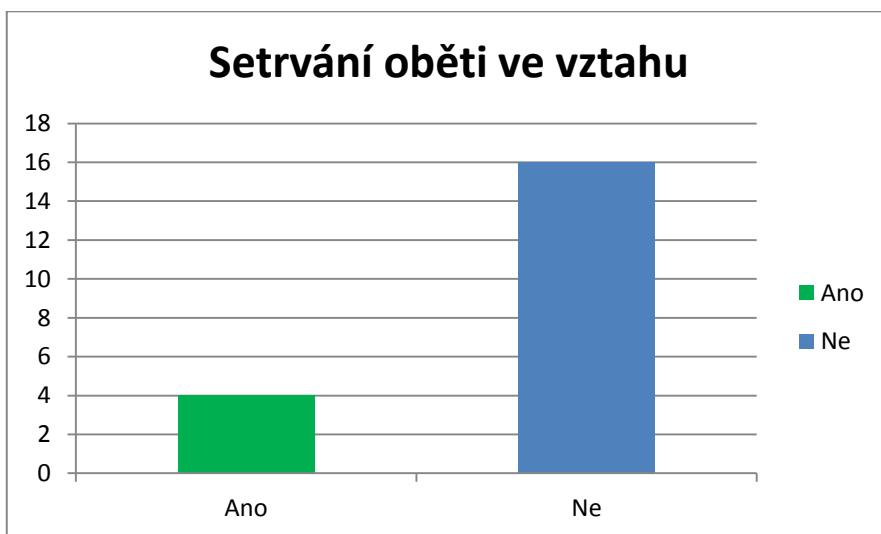
Graf č. 14

Tabulka č. 6 znázorňuje, v kolika případech setrvá oběť ve vztahu s násilníkem po zásahu PČR

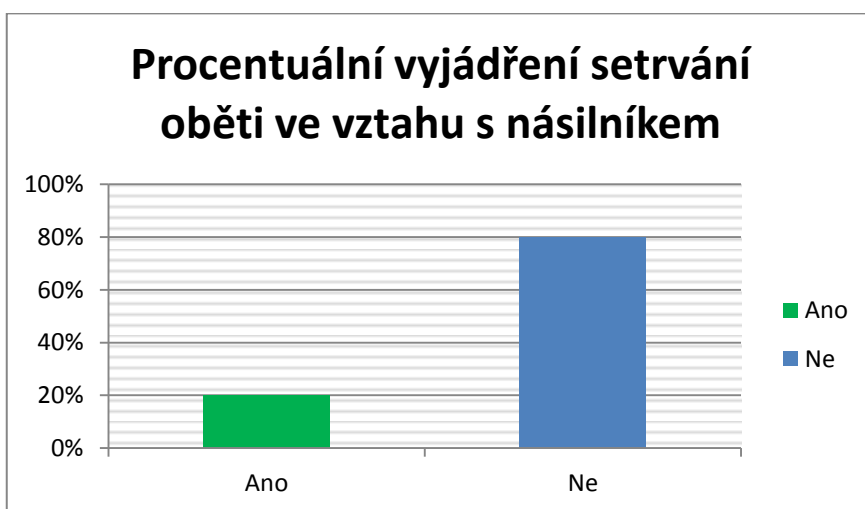
Setrvání oběti ve vztahu po intervenčním zásahu policie	Počet	Procentuální vyjádření
Ano	4	20
Ne	16	80

Graf č. 15

Graf č. 15 znázorňuje, zda oběť zůstane ve vztahu s násilníkem

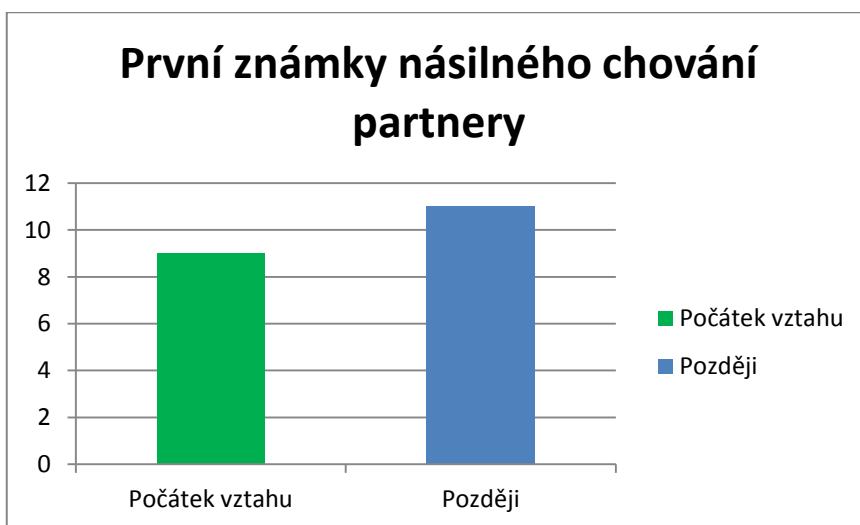
Graf č. 16

Tabulka č. 7 znázorňuje, v kolika případech se násilí objevilo na začátku vztahu nebo později

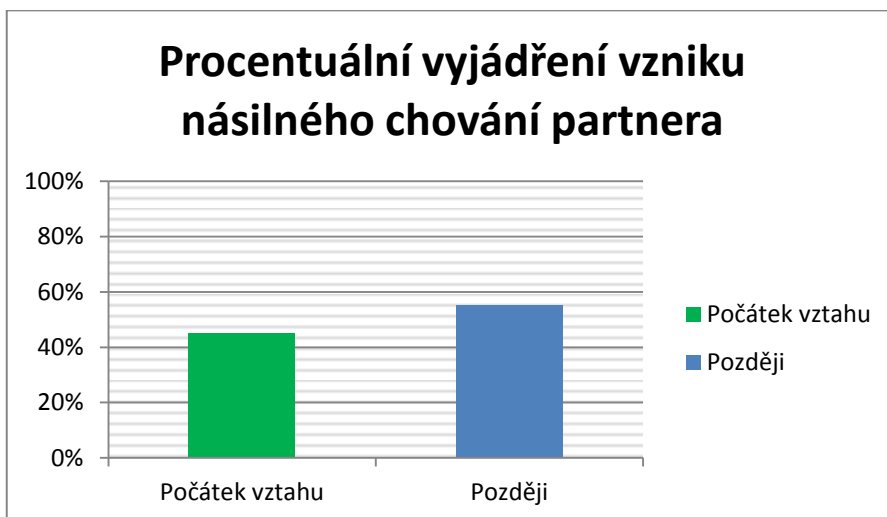
Násilí mezi partnery	Počet	Procentuální vyjádření
Počátek vztahu	9	45
Později	11	55

Graf č. 17

Graf č. 17 znázorňuje, kdy se partner začal chovat agresivně

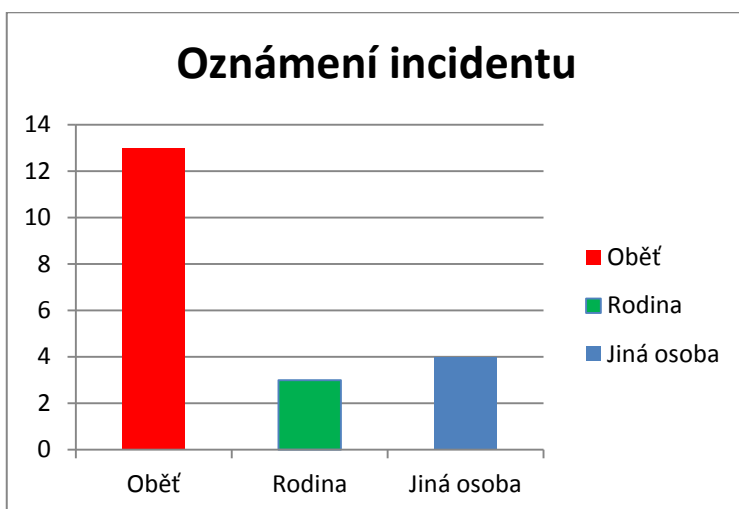
Graf č. 18

Tabulka č. 8 znázorňuje, v kolika případech oznámila incident oběť a kolik případů bylo oznámeno jinými subjekty

Oznámení násilného	Počet	Procentuální vyjádření
Oběť	13	65
Rodina	3	15
Jiná osoba	4	20

Graf č. 19

Graf č. 19 znázorňuje, kdo oznámil incident mezi partnery

Graf č. 20

14 Diskuse

Práce se v této části zabývala výzkumnými otázkami, které se týkají oběti a jejího trýznitele. Otázky byly sestaveny tak, aby mohly být zachyceny a pochopeny souvislosti, které mohou ovlivnit výskyt násilného jednání. Dále se položené výzkumné otázky zaměřují na oběť a její aktivní zapojení vedoucí k řešení její situace.

Výzkumná otázka č. 1 zkoumala věkové rozhraní partnerů. *Z předložených 20 případů bylo zjištěno, že nejvíce jsou zastoupeni partneři ve věku 31-45 let (10 případů) a 46-60 let (7 případů), tedy v generaci středních let.* U mladší generace bylo zjištěno násilí pouze ve 3 případech. Případy byly vybrány náhodně, bez zaměření na věk, rasu, nebo jiná specifická hlediska. Dle zkušeností z praxe u Policie ČR mohu konstatovat, že tato skutečnost se potvrzuje a případy, které jsou ve městě Valašské Meziříčí zjištěny, determinují věkovou hranici partnerů, u nichž došlo nebo dochází k násilí, ke střední věkové hranici a výše.

Výzkumná otázka č. 2 zkoumala, v jakých formách se násilí vyskytuje nejčastěji. *Zde bylo z předložených případů zjištěno, že v partnerských vztazích převládá fyzické násilí, které bylo zjištěno v 16 případech.* Psychické násilí bylo pozorováno ve 3 případech a v 1 případě šlo o násilí sexuální. V 16 případech se fyzické násilí kombinovalo s ostatními formami. Z pohledu policisty převažují fyzické a psychické formy násilí. Především fyzické násilí je u partnerů velmi časté, a to i v případech, kdy nedojde k vykázaní a násilí má charakter vzájemných útoků. Tato převažující forma násilí má v krajních případech závažné důsledky, ve kterých může být ohrožen život nebo zdraví oběti. Fyzické útoky se objevují se stoupající intenzitou a zásah policie nebo jiného subjektu pomoci bývá v mnoha případech na poslední chvíli.

Výzkumná otázka č. 3 se zaměřuje na pití alkoholu před incidentem. *V této části bylo zjištěno, že v 9 případech z 20 byl násilnou osobou před incidentem požit alkohol.* Toto číslo představuje požití alkoholu ve 45 procentech případů, což je jistě vysoký počet. Nelze však opomenout to, že alkohol není příčinou násilného chování partnera. To je možné pozorovat při studiu uvedených případů, ve kterých trvá násilné chování pachatele delší dobu bez toho, aby se jednalo o osobu závislou na alkoholu. Z policejní praxe mohu

poukázat na skutečnost pití alkoholu pachatelem, který napadá svoji partnerku. Vyhraněná stigmatizace alkoholu jako substance vedoucí ke změně partnera v agresora by byla zavádějící.

Výzkumná otázka č. 4 se snaží zjistit sociální status agresora. Sociální status agresora je v této části zkoumán z pohledu dosaženého vzdělání. *Ve výzkumném vzorku bylo zjištěno, že 8 mužů má střední odborné vzdělání (včetně úplného středního vzdělání), 8 mužů má vysokoškolské vzdělání a 4 muži mají základní vzdělání.* Z výsledných hodnot lze pozorovat, že agresivní chování se projevuje u mužů s různým vzděláním, nelze se tedy přiklonit k názorům, že se násilné chování omezuje na osoby s nižším, nebo vyšším vzděláním.

Výzkumná otázka č. 5 zkoumala v kazuistikách formu partnerského vztahu. *Zde se ukázalo, že ve 14 případech se jednalo o manželský vztah.* V rámci tohoto zjištění bych rád poukázal na graf č. 5, kde bylo pracovníky intervenčního centra zjištěno, že ve většině případů násilí mezi partnery se jedná o manželský vztah. Druhé místo zaujímal vztah druh a družka. V rámci policejní praxe ve Valašském Meziříčí se v případech domácího násilí setkáváme převážně s partnery, kteří žijí v manželském vztahu. V těchto vztazích také bývají vytvořeny velmi silné vazby a také vztah trvá již delší dobu. Pro partnera je tato situace přitěžující okolností, ve které hrají roli také majetkové poměry obou partnerů, které bývají společné, komplikace rozvodového řízení a rodinné vazby. To vše odrazuje týraného partnera od toho, aby svoji situaci adekvátně vyřešil. V tomto případě hrají velmi významnou roli nejbližší přátelé, kterým se oběť často svěří se svojí situací.

Výzkumná otázka č. 6 se zabývá reakcí oběti násilného vztahu na další vývoj situace. Především ve smyslu dalších možností, jak násilného partnera potrestat, izolovat od oběti. *Z předložených případových situací souhlasily pouze 4 oběti s potrestáním jejich partnera.* Tato otázka potvrdila každodenní praxi, se kterou se policisté v ČR setkávají. Tento souhlas byl dán jednak orgánům činným v trestním řízení a dále příslušným městským úřadům (návrh na projednání přestupku). Pokud vycházím z praktických zkušeností PČR ve Valašském Meziříčí, ve většině případů není násilník potrestán. Oběť situaci mnohdy velmi emotivně řeší v době, kdy je jí ublíženo, kdy se cítí ohrožena. Když pak tato situace pomine, začnou oběti přemýšlet jiným způsobem a rozmyslí si další potrestání svých partnerů. Pokud jsou tito partneři vykázáni ze společného obydlí, vracejí se v brzké době

zpět k oběti a situace se opakuje. V těchto případech tedy není podán ani návrh na předběžné opatření, o kterém jsou oběti při řešení jejich situace informovány. K tomuto odkazují na statistiku opětovných vykázaní, kterou uvádím v příloze. Situace je pro oběti jistě složitá a právě dlouhodobě trvající manželské vztahy tyto případy potvrzují, jak je možno vypořádat z předložených kazuistik. S obětí se proto snažíme pracovat empaticky a zapojovat do těchto případů co nejvíce odborníků, kteří se zabývají problematikou domácího násilí. Pomoc psychologa bývá v mnoha případech nutná.

Výzkumná otázka č. 7 se snaží zodpovědět, zda oběti násilného vztahu využívají pomoci intervenčního centra, které pomáhá obětem domácího násilí. *Tato otázka nebyla uvedena v grafickém znázornění, z důvodu, že této pomoci využila pouze 1 oběť z 20 případů.* Ostatní oběti buď pomoc odmítly, nebo v jejich případě, kdy nebyl pachatel vykázan, a tudíž nebyl intervenčnímu centru doručen úřední záznam o vykázaní, nepovažovaly za nutné hledat zde pomoc v řešení své osobní situace. Ze zkušenosti policejní praxe mohu uvést, že v případech, v nichž nebyl pachatel vykázan ze společného obydlí, oběti nevyužily pomoci intervenčního centra. Když byl následně s těmito oběťmi, při opakovaném zásahu PČR, veden rozhovor o jejich situaci, bylo zjištěno, že nikoho o svých problémech neinformovaly a nevyužily ani bezplatné právní pomoci, která se jim nabízela. Důvody tohoto jednání mohou být různé. V některých případech může být příčinou nedůvěra k jiným osobám, jejich zainteresanost, neosobní vztah k případu apod., jak uvádí Gjuričová (2000). Tato zjištění jsou iniciací k tomu, aby byly oběti těchto případů více informovány a aby jim byly popsány podobné případy, na kterých měla pomoc odborníků výrazný vliv a pomohla jim v řešení jejich nesnadné situace.

Výzkumná otázka č. 8 zkoumá setrvání oběti v násilném vztahu. *Z uvedených případů bylo zjištěno, že ve vztahu s agresorem, tedy ve společném obydlí, setrvaly 4 oběti.* Ve zbylých 16 případech se oběti přestěhovaly někam jinam. V některých případech se však jednalo o opakované případy, kdy až po této zkušenosti, kterou oběť s agresorem prožila, začala jednat tak, že se odstěhovala jinam. Tato skutečnost vedla k tomu, že se situace buď vyřešila, nebo došlo k dalším útokům agresora. Vždy se ale jednalo o velmi významný krok k vyřešení bludného kruhu života v násilném vztahu.

Ve výzkumné otázce č. 9 bylo zkoumáno, zda násilí ve vztahu trvá od počátku, nebo se objevilo až později. *Bylo zjištěno, že v 11 případech se násilí objevilo až později.*

V 9 případech trvalo od počátku vztahu. V případech tedy převažovalo násilí ze strany partnera, které se objevilo až později. To můžeme pozorovat zvláště u manželských vztahů, kde se násilí objevuje až po svatbě, kdy mezi partnery vznikl právně potvrzený vztah, ze kterého se partneři mohou úplně vymanit pouze rozvedením manželství. A právě institut manželství vidí oběti domácího násilí jako velmi těžce překonatelnou překážku.

Ve výzkumné otázce č. 10 bylo zkoumáno, kdo oznámil násilné chování partnera, tedy incident, který následně řešila Policie ČR. *V této oblasti bylo zjištěno, že v 13 případech podala oznámení samotná oběť násilného vztahu, v 4 případech oznamovala situaci jiná osoba a ve 3 případech to byla rodina oběti. Ženy zpravidla situaci oznámily, až když došlo k fyzickým útokům na jejich osobu a objevil se u nich strach o život nebo zdraví. Situace byla tedy vyhrocená.*

Jinými osobami byli nejčastěji blízcí přátelé a spolupracovníci, kteří si všimli, že se s obětí něco děje a situaci oznámily za ni. Z praxe PČR jsou známy případy, ve kterých volají jiné osoby a oznamují násilí mezi partnery, většinou sousedé. Při šetření PČR na místě však tyto partneři sdělují, že k ničemu nedošlo a nechtějí nic řešit. Tyto situace bývají problematické. Rodinných příslušníků, kteří situaci oznamují, je v tomto zkoumaném vzorku nejméně. Jedná se zejména o to, že oběti bývají často izolovány od rodiny a přátel a nejbližší rodina oběti většinou ani neví, co oběť prožívá. To je také dobře čitelné z předložených případů. V praxi PČR se setkáváme s nízkým počtem oznámení, které je iniciováno rodinnými příslušníky. Je proto velmi potřebné a vítané provádět školení v problematice domácího násilí. Toto téma je sice často probíráno v médiích, ale vždy z určitého úhlu pohledu. To mohu potvrdit, jelikož přednáším o domácím násilí. V rámci PČR 3x a v rámci preventivních programů na středních školách 6x - vše v roce 2013. Zde jsem mohl pozorovat, co o domácím násilí vědí středoškoláci (všechny ročníky) a studenti večerních studijních programů (jednalo se o osoby ve věku 30 – 50 let).

U studentů večerního studia, mezi které patří lidé v rolích rodičů a někteří dokonce prarodičů, neznali základní informace o domácím násilí.

To může být důsledek toho, že nedokáží poznat změny chování oběti a její tichou žádost o pomoc.

Závěr

Diplomová práce byla sestavena tak, aby bylo poznat reálné případy násilného chování mezi partnery a jejich specifický průběh. K zvýšené objektivnosti byly náhodně vybrány případy ze Zlínského kraje, Prahy a okolí, kde byly zjištěny. U případů nebylo zohledněno sociální postavení, vzdělání, vyznání apod.

Od roku 2007 dochází k nárůstu případů domácího násilí, jak ukazují grafy výše. Je to také dáno tím, že v tuto dobu začaly platit zákony na ochranu před domácím násilím a rozšířila se informovanost v této oblasti. Uváděné kazuistiky jsou sestaveny z let 2012 a 2013. Jsou tak vsazeny do doby, kdy intervenční centra zaznamenávají prudký vzestup domácího násilí spojeného s vykááním násilné osoby ze společného obydlí. Dá se tedy říci, že informační kampaně zaznamenaly od uvedeného roku 2007 velký úspěch. Oběti se začínají konečně bránit a využívat svých práv na ochranu své osoby. Tímto se odkrývá dříve tabuizované téma a veřejně se o něm hovoří nejen v médiích, ale také v politickém horizontu, díky kterému byly zavedeny příslušné právní předpisy.

Oběťmi partnerského násilí bývají také děti, které v tomto vztahu žijí. V případech, které byly sepsány, se také vyskytují děti. Zde je možné pozorovat, jak násilný vztah ovlivňuje dětské myšlení a jeho pohled na svět dospělých. V kazuistice č. 10 přivolala Policii ČR desetiletá dívka, která měla o matku strach. Dítě vnímá chování nejbližších osob a zvnitřňuje si postoje. V budoucnu dochází k napodobování rodičovských postojů a jejich chování. U dětí mohou vznikat osobnosti, které budou asociální až antisociální.

Případy, které jsou v diplomové práci sestaveny, by měly dovést pozorovatele k přemýšlení a vyvozování souvislostí, které se v jednotlivých případech nacházejí. K základní orientaci v problematice bylo sestaveno 10 výzkumných otázek, které se snaží odpovědět na otázky týkající se obecných poznatků o oběti, jejím uvažování a rozhodování. Dále se snaží vystihnout, která forma násilí je v partnerských vztazích převažující. Jedna z otázek je zaměřena také na pachatele a jeho sociální status z hlediska vzdělanosti.

Všechny otázky byly vyhodnoceny a sestaveny do přehledných grafů a tabulek, kde jsou dokumentovány výsledné hodnoty.

Výzkumná část této diplomové práce má být především přehledem základní teorie a reálných případů z policejní praxe, které jsou doplněny výzkumnými otázkami s vyhodnocením.

Využití této práce vidím především v oblasti prevence domácího násilí, kde může být doplňujícím materiálem přednášek odborníků, kteří mohou poukázat na skutečné případy, jejich vyhodnocení a porovnání s celorepublikovými statistickými údaji z oblasti domácího násilí. Výsledky případů mohou sloužit také jako konfrontační materiál k mýtům o domácím násilí.

V neposlední řadě by studie mohla být využita také jako článek v odborných časopisech zabývajících se touto problematikou.

Souhrn

Diplomová práce se zabývá tématem násilí mezi partnery. Je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část se zabývá nejnovějšími poznatky z oblasti násilí mezi partnery. Vymezuje klíčové pojmy a rozpracovává teorie zabývající se touto problematikou. Uvádí nejčastější formy partnerského násilí, které jsou zde stručně popsány. Rozpracovává profil agresora. Dále popisuje cyklus násilí a nejčastější mýty, se kterými se můžeme v této oblasti setkat. K důležitým faktům patří také riziko násilného vztahu, které určitým způsobem poznamenává oběť. Následky trýznivého soužití oběti s agresorem jsou v práci popsány po stránce biologické, sociální a psychologické. Také jsou zde uvedeny nejpodstatnější formy pomoci. Tyto jsou popsány z oblasti právní pomoci, kde jsou uvedeny jednotlivé instituce a z oblasti občanských sdružení, pomáhajících obětem domácího násilí. Teoretickou část uzavírají grafy, které přehledně poukazují na počty vykázaní v jednotlivých krajích.

Praktickou část tvoří dvacet případů, které byly náhodně vybrány ze Zlínského kraje, města Prahy a okolí. Výzkumné otázky, které jsou součástí praktické části, hledají odpovědi, které jednotlivé případy spojují. Výsledky práce byly sečteny a dosazeny do grafů tak, aby byly co nejvíce přehledné a použitelné pro praxi.

Summary

This thesis deals with partners' abuse. It is divided into theoretical and practical part. Its theoretical part investigates the latest knowledge in the field of partners' abuse. It defines key concepts and develops the theory dealing with this issue. Apart from that, it also presents the most common forms of partners' abuse, which are briefly described and also looks into aggressors' profiles. It also describes violence cycles and the most common myths which we can come across in this area. Important facts include risks of violent relationships, which affects their victims to a certain degree. Harrowing consequences of a victim-aggressor coexistence were described in biological, social and psychological terms.

The most important forms of assistance have also been listed. They are identified from the legal-help point of view, which lists individual institutions and civil associations helping victims of violence in the home.

Its theoretical part presents graphs that clearly point to a number of reports in each region.

The practical part consists of twenty cases randomly selected from the Zlín Region, Prague and the surrounding area. Questions included in the research look for answers that link individual cases. The results were summarized and presented in the graphs so that they are well arranged and available in routine work.

Referenční seznam

- ATKINSON, R. L. 2003. *Psychologie*. 2. vyd. Praha: Portál. 751 s. ISBN 80-717-8640-3
- BUSKOTTE, A. 2008. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press. 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6
- CONWAY, H. L. 2007. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha: Albatros. 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507
- ČÍRTKOVÁ, L. 2006. *Policejní psychologie*. Vyd. 4. Praha: Portál. 266 s. ISBN 80-717-8931-3
- ČÍRTKOVÁ, L. 2008. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha: Grada. 150 s. ISBN 978-802-4722-078
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. ISBN 978-80-7315-185-0
- GIDDENS, A. *Sociologie*. 1999. Praha: Argo. 1999. 594 s. ISBN 80-720-3124-4
- GJURIČOVÁ, Š., a kol. 2000. *Podoby násilí v rodině*. Praha: Vyšehrad. 101 s. ISBN 80-702-1416-3
- HARTL, P., HARTLOVÁ, H. 2000. *Psychologický slovník*. Praha: Portál. 774 s. ISBN 80-717-8303-X
- HENDL, J. 2008. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2. vyd. Praha: Portál. 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.
- HIRIGOYEN, M. 2002. *Psychické násilí v rodině a v zaměstnání*. Praha: Academia. 230 s. ISBN 80-200-0994-9

CHRÁSKA, M. 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4

JOHNSON, M. P., LEONE, J. M. 2005. *The Differential Effects of Intimate Terrorism and Situational Couple Violence*. Oneida: The Pennsylvania State University. 349 s

KRÁLÍČKOVÁ, Z., a kol. 2011. *Právo proti domácímu násilí*. Praha: C.H.Beck. 139 s. ISBN 978-807-4003-813

MARTINKOVÁ, M., MACHÁČKOVÁ, R. 2001. *Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci 42 s. ISBN 80- 86008-98-3

ŠEVČÍK, D., a kol. 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál. 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

ŠKODA, J., a kol. 2009. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeněk., 396 s. ISBN 80-738-0160-4

ŠPATENKOVÁ, N. 2004. *Krizová intervence pro praxi*. Praha: Grada. 197 s. ISBN 80-247-0586-9.

ŠVARŤÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0

VÁGNEROVÁ, M. 2004 *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 870 s. ISBN 80-717-8802-3.

VARGOVÁ, B., a kol. 2008. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 159 s. ISBN 978-808-6131-764.

VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ, I. 2008. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2 vyd. Praha: ProFem. 244 s. ISBN 978-809-0362-673

VOŇKOVÁ, J. 2010. *Vaše právo!: první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. 6. vyd. Praha: ProFem. 92 s. ISBN 978-809-0362-697

Internetové zdroje

Statistika Asociace pracovníků Intervenčních center ČR, o. s., vztah násilné a ohrožené osoby za rok 2012 dostupné z <http://domaci-nasili.cz/Download/statistika-cr-cely-2012.pdf> [31. října 2013]

Zákony a jiné závazné normy

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších novel

Zákon č. 200/1990 Sb., O přestupcích, ve znění pozdějších novel

Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky, ve znění pozdějších novel

Zákon č. 108/2006 Sb., O sociálních službách, ve znění pozdějších novel

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, ve znění pozdějších novel

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších novel

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166/2009 ze dne 23. prosince 2009 o provádění vykazání

Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykazání

Seznam zkratek

USA – Spojené státy americké

DN – domácí násilí

PTSD – posttraumatická stresová porucha

BWS – battered woman syndrom

CAN – syndrom týraného a zneužívaného dítěte

Sb – sbírka

TrŘ – trestní řád

TrZ – trestní zákon

PřZ – přestupkový zákon

ČR – Česká republika

PČR – Policie České republiky

MěÚ – městský úřad

Atd. – a tak dále

Apod. – a podobně

Např. - například

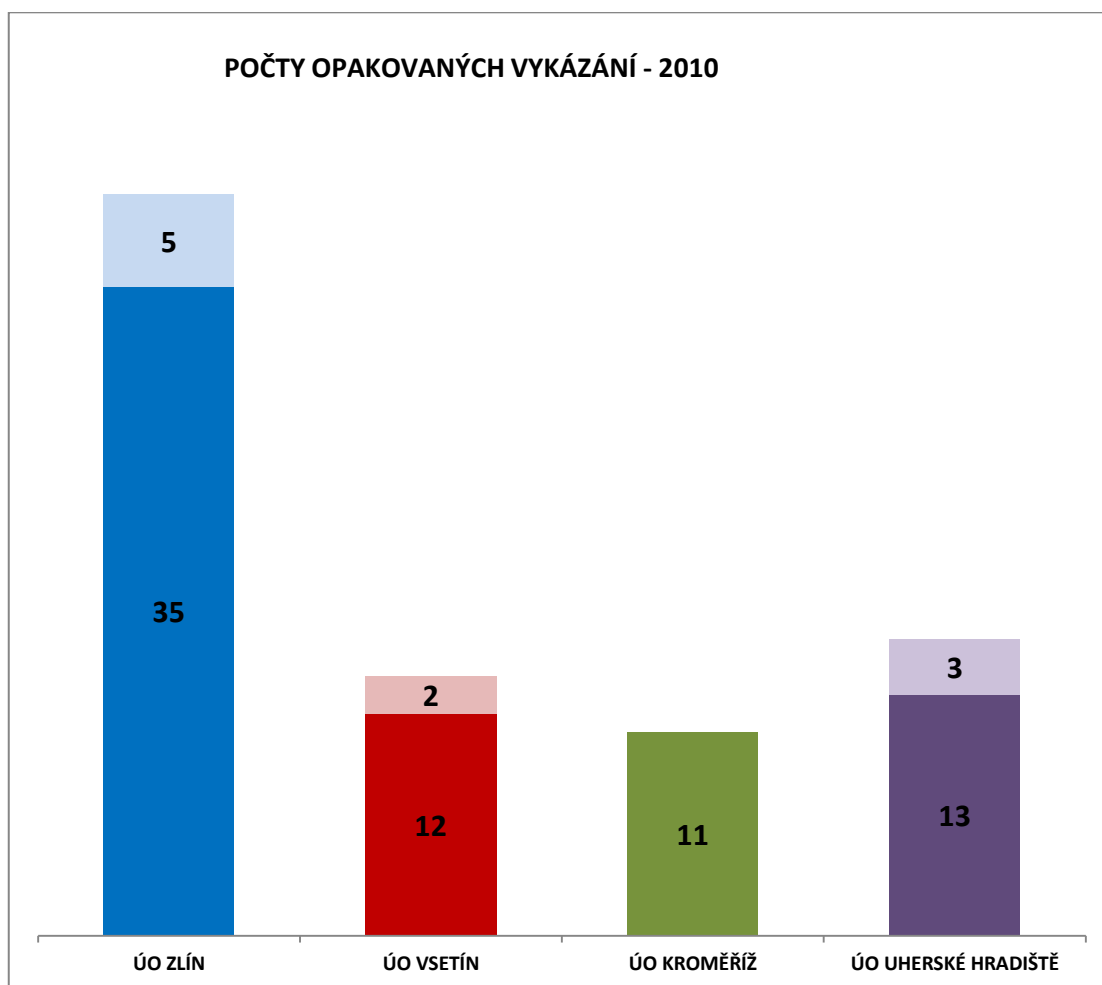
Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1	Počet partnerů ve vymezené věkové kategorii
Tabulka č. 2.....	Výskyt jednotlivých forem DN
Tabulka č. 3.....	Požítí alkoholu před incidentem
Tabulka č. 4.....	Vzdělání partnerů
Tabulka č. 5.....	Formy partnerského soužití
Tabulka č. 6.....	Setrvání oběti s násilníkem
Tabulka č. 7.....	Vznik násilného chování u partnera
Tabulka č. 8.....	Kdo oznámil incident na PČR
Graf č. 1	Počty vykázaní ve Zlínském kraji rok 2007-2011
Graf č. 2.....	Počty vykázaní ve Zlínském kraji rok 2012
Graf č. 3.....	Počty vykázaní v ČR rok 2007-2012
Graf č. 4.....	Vztah násilné a ohrožené osoby v roce 2012
Graf č. 5.....	Věk ohrožených osob
Graf č. 6.....	Rozdělení partnerů dle věkových kategorií
Graf č. 7.....	Formy násilí v partnerských vztazích
Graf č. 8.....	Procentuální vyjádření jednotlivých forem násilí
Graf č. 9.....	Ovlivnění alkoholem před incidentem
Graf č. 10.....	Procentuální vyjádření pití alkoholu před incid.
Graf č. 11.....	Vzdělání partnerů
Graf č. 12.....	Procentuální vyjádření dosaž. vzdělání partnerů
Graf č. 13.....	Formy partnerského soužití
Graf č. 14.....	Procentuální vyjádření forem partner. vztahů
Graf č. 15.....	Setrvání oběti s násilníkem
Graf č. 16.....	Procentuální vyjádření počtu obětí zůstávajících ve vztahu
Graf č. 17.....	Vznik násilného chování u partnera
Graf č. 18.....	Procentuální vyjádření vzniku násilného chování u partnera
Graf č. 19.....	Kdo oznámil násilné chování partnera na PČR
Graf č. 20.....	Procentuální vyjádření osob oznamujících incident na PČR

Seznam příloh

Příloha č. 1.....	Grafické znázornění opakovaných vykázáni ve Zlínském kraji za rok 2010
Příloha č. 2.....	Otázky SARA DN

Příloha č. 1

Příloha č. 2

Otázky SARA DN

Příloha č. 6 k metodické příručce č. 1/2010 ředitele ŘSP k realizaci ZP PP č.166/2009 o provádění vykazání

Otázky SARA DN:

U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.

Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby: ANO – NE - NEZJIŠTĚNO *) (např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů)

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení: ANO – NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace apod.)

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí: ANO- NE - NEZJIŠTĚNO*) (vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)

Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí Dopouští se násilná osoba obecné kriminality: ANO – NE - NEZJIŠTĚNO*) (jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích: ANO – NE - NEZJIŠTĚNO*) (měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy: ANO – NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech)

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO *) (přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobrané chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí: ANO- NE - NEZJIŠTĚNO*) (riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání): ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*) (např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)

Byly splněny podmínky pro vykazání násilné osoby? ANO - NE*)

Když ANO tak Odůvodnění vykazání:

Zpracoval: ..... (hodnostní označení, jméno, příjmení)

*) Nehodící se škrtněte

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Martin Surovčák
Katedra:	Katedra psychologie a patopsychologie
Vedoucí práce:	PhDr. Kamila Holásková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Násilí mezi partnery
Název v angličtině:	Partners abuse
Anotace práce:	<p>Diplomová práce se zabývá teoretickými poznatky z oblasti partnerského násilí. Zkoumá formy, příčiny, projevy a následky násilného vztahu. Snaží se popsat profil pachatele. U oběti zkoumá její vztah k agresorovi, reakce na dlouhodobé prožívání násilí. Závěr této části je věnován základním pilířům pomoci obětem domácího násilí. V praktické části práce je uvedeno 20 případů, ve kterých došlo k partnerskému násilí. K těmto případům byly sestaveny výzkumné otázky. Prostřednictvím otázek je snaha nalézt odpovědi na příčiny agresivního chování partnera, a jak se k řešení situace staví oběť. Odpovědi na jednotlivé otázky byly sečteny a sestaveny do tabulek a grafů.</p>
Klíčová slova:	agresor, oběť, násilí, stres, vykázaní, alkohol, intervenční centrum, předběžné opatření, policie, soud

Anotace v angličtině:	This thesis deals with the theoretical knowledge in the field of partners' abuse. It investigates forms, causes, symptoms and consequences of violent relationships and tries to describe the offender's profile. It focuses on victims and their relationships to aggressors, and their responses to long-term exposure to violence. The final part of this section is devoted to the key assistance pillars of victims of domestic violence. The practical part describes 20 cases of partners' violence. Research questions were created for such cases. Through these questions we were trying to find answers to aggressive behavior of partners; how to deal with situations of becoming/being a victim. Answers to each question have been summerized and clearly presented in tables and graphs.
Klíčová slova v angličtině:	aggressor, victim, violence, stress, reporting, alcohol, intervention cente,r precaution, police, court
Přílohy vázané v práci:	Příloha 1 Grafické znázornění opakovaných vykázání ve Zlínském kraji za rok 2010 Příloha 2 Otázky SARA DN
Rozsah práce:	85 stran (110 998 znaků), 2 přílohy
Jazyk práce:	CZ

